

ΜΕΝΙΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Λεκατρία κεριά στο σκοτάδι

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ:
6.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Δεκατρία κεριά στο σκοτάδι**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Μένιος Σακελλαρόπουλος
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Χρυσούλα Τσιρούκη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Βίκυ Αυδή
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά

© Μένιος Σακελλαρόπουλος, 2016
© Φωτογραφιών εξωφύλλου: © Dave Curtis/Trevillion Images,
Mark Owen/Trevillion Images, Foxys Forest Manufacture/shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2016

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2016, 6.000 αντίτυπα

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-1719-6
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-1720-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτίου.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

MENIOS
ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Δεκατρία
κεριά
στο σκοτάδι

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

20 χρόνια ταξίδια με τον Παναθηναϊκό, Λιβάνης, 2003

Ολυμπιάδα, Ιστορία και θρύλοι, Λιβάνης, 2004

The game boy – Το μοιραίο 10, Λιβάνης, 2006

Θα πεθάνεις, ρε, Λιβάνης, 2007

Η νύχτα της Λώρας, Λιβάνης, 2008

Μαύρο φιλί, Λιβάνης, 2009

Φεγγάρι από πέτρα, Λιβάνης, 2010

Δύο μαύρα πουκάμισα, Λιβάνης, 2011

Πορφυρός κώδικας, Λιβάνης, 2012

Ένοχες ζωές, Λιβάνης, 2013

Η παγίδα των χρωμάτων, Λιβάνης, 2014

Το σημάδι, Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, 2015

Στη συγκλονιστική Μάρθα,
που μέσα από το απόλυτο σκοτάδι της μου έδειξε
με μοναδικό τρόπο τι σημαίνει μεγαλείο ψυχής
και τι απόλυτο φως, αυτό που έρχεται
από τη δύναμη της θέλησης.

Σε όλους τους τυφλούς και τον υπέρτατο αγώνα τους
κόντρα σε θεούς, δαίμονες και ανθρώπους...

Σημείωμα του συγγραφέα

Χαμένος στο χάος της καθημερινότητάς μου, δίχως να δίνω προσοχή στα σημάδια και λίγες μέρες προτού κυκλοφορήσει *Το σημάδι* μου από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, το νέο μου φιλόξενο σπίτι, είδα να ξημερώνει ένα δραματικό πρωινό μιας πικρής Πέμπτης που άλλαξε πολλά στη ζωή μου.

Ένα μικρόβιο στο αριστερό μάτι –που μεταφέρθηκε αμέσως και στο δεξί– με έστειλε στο νοσοκομείο, αφού η όρασή μου ήταν σχεδόν αδύνατη! Στα καλά του καθουμένου, που λένε. Από μια φαγούρα, λίγα δάκρυα, μερικές τσίμπλες.

Ο πρώτος γιατρός που με εξέτασε φώναξε αμέσως κάμποςους συναδέλφους του, για να δουν κι αυτοί την τρομερή ζημιά που είχε προκαλέσει ο αδενοϊός, που είχε εφορμήσει σαν στούκας στους κερατοειδείς, εκεί όπου δημιουργήθηκε το πρόβλημα.

«Φίλε μου, έπιασες το τζόκερ της ατυχίας. Η περίπτωση είναι πολύ δύσκολη και δεν υπάρχει θεραπεία. Πρέπει να κάνεις υπομονή μέχρι να φύγει ο ιός, που θα αφήσει κάποια κουσούρια...» μου είπε, και με γέμισε με κολλύρια και αλοιφές απλώς για την ανακούφιση των συμπτωμάτων.

Δεκαεπτά ολόκληρες μέρες και νύχτες δεν μπορούσα να δω το παραμικρό, όντας απολύτως ανήμπορος για οτιδήποτε! Χρειάζομουν βοήθεια ακόμα και για να ντυθώ, να φάω,

να ξαπλώσω. Άκου... αδενοϊός του ματιού! Τι μαθαίνει –και τι παθαίνει– ο άνθρωπος.

Καθηλωμένος σε έναν καναπέ, δίχως να μπορώ να κάνω το παραμικρό, κολυμπούσα στην πίκρα αλλά και την αβεβαιότητα για την επόμενη μέρα. Κι εκεί, στο σκοτάδι και στην ανημποριά μου, στην αγωνία και στον φόβο μου, αναλογίστηκα πώς είναι ο κόσμος των τυφλών και πόσο τρομερές είναι οι διαδρομές του. Έτσι είναι οι άνθρωποι· σκέφτονται τη φωτιά μόνο όταν τη βλέπουν στην αυλή τους...

Συλλογίστηκα λοιπόν ότι υπάρχουν χιλιάδες συνάνθρωποι μας που είναι βυθισμένοι στο σκοτάδι και θα είναι σε ολόκληρη τη ζωή τους. Τρομερό, αδιανόητο, συγκλονιστικό. Σκέφτηκα επίσης ότι υπάρχουν χιλιάδες ακόμα που χάνουν το φως τους στην πορεία της ζωής τους από ατυχήματα, βλάβες, οτιδήποτε. Όταν το φως γίνεται σκοτάδι, ο πόνος είναι ανείπωτος και το καταλαβαίνουν απολύτως μόνο όσοι το βιώνουν. Οι απ' έξω απλώς παρηγορούν...

Τις ώρες του δικού μου σκοταδιού μού ήρθε στο μυαλό η ιστορία του κεντρικού ήρωα του βιβλίου που κρατάτε στα χέρια σας, του Αλέξανδρου Παυλή. Ποτέ δεν αρκούμαι όμως σε μια έμπνευση, σε μια αρχική ιδέα. Έτσι, όταν έπειτα από κάμποσο καιρό ξεκίνησα κάπως να βλέπω, με τη θολούρα να κυριαρχεί πλήρως, άρχισα μια βαθιά έρευνα που με συγκλόνισε, αφού ποτέ δεν περίμενα ότι υπάρχουν τόσο πολλοί άνθρωποι με τέτοια σοβαρά προβλήματα όρασης.

Ξεκίνησα λοιπόν να επισκέπτομαι τα οφθαλμολογικά τμήματα των νοσοκομείων, και, μιλώντας με γιατρούς, να σημειώνω περιπτώσεις ανθρώπων που έχαναν το φως τους από κάποιο λόγο ή έβλεπαν ελάχιστα.

Ένας εκπληκτικός οφθαλμίατρος, και φίλος πλέον, ο Δη-

μήτρης Σμουστόπουλος, μου έκανε κανονικό... φροντιστήριο, με πλήρη ανάλυση του οφθαλμού. Με σχεδιαγράμματα, επιστημονικά συγγράμματα, ακόμα και επίδειξη των μηχανημάτων. Οι συζητήσεις μας ήταν για μένα θησαυρός, αφού μου είπε πράγματα εξαιρετικά σημαντικά που χρειάστηκαν στην πλοκή του βιβλίου. Κατάλαβα ότι οφθαλμός ίσον χάος, ίσως το πιο ευαίσθητο όργανο, σίγουρα ένα από τα πολυτιμότερα του ανθρώπου. Δικαιώθηκαν και οι σοφοί παππούδες μας, που έβγαλαν την περίφημη φράση «να την προσέχεις σαν τα μάτια σου».

Στις έρευνές μου επίσης ανακάλυψα μια σπουδαία νέα οφθαλμίατρο στο Νοσοκομείο «Γεννηματάς», την Εβίτα Κισκήρα, που με καθοδήγησε υποδειγματικά στα οφθαλμολογικά θέματα του βιβλίου, βάζοντάς με στο πνεύμα.

Κι ύστερα, ήρθαν τα πραγματικά πολύ δύσκολα. Χρειάστηκε να πάω κάμποσες βραδιές στο ΚΑΤ όταν εφημέρευε για να βιώσω απίστευτα δράματα πολυτραυματιών, όπως ήταν ο ήρωάς μου, ο Αλέξανδρος. Εκεί η ψυχή σφίγγεται τόσο πολύ, ώστε φεύγοντας χρειάζεται κανείς οξυγόνο και νικοτίνη...

Οι άνθρωποι που κάνουν αυτό το λειτούργημα είναι αληθινοί ήρωες και δίκαια κερδίζουν τον σεβασμό μας. Δυστυχώς παίρνουν μόνο τον δικό μας –κι όχι πάντα–, αφού το ανάλγητο κράτος είναι πιο τυφλό από τους κανονικούς τυφλούς.

Ψάχνοντας την ιστορία των τυφλών, μοίρα καλή με οδήγησε στο ΚΕΑΤ, το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών στην Καλλιθέα, μια όαση στην έρημο των βαρσιμισμένων ανθρώπων που έχασαν το φως τους. Η υπεύθυνη του ΚΕΑΤ, η συγκλονιστική Μπέττυ Λεωτσάκου, που έχει αφιερώσει τη ζωή της σ' αυτούς τους πονεμένους ανθρώπους, έκανε τα πάντα για να με βάλει στο περιβάλλον τους. Κι εκεί

το σκοτάδι έγινε φως. Είδα από κοντά την εκπαίδευσή τους, τον τιτάνιο αγώνα τους για επιβίωση, τα προγράμματά τους, τον όμορφο κόσμο τους.

Δυστυχώς ο υπόλοιπος κόσμος τα αγνοεί, και, ακόμα χειρότερα, γυρίζει την πλάτη, όπως κάνει και το ανάλγητο κράτος που λέγαμε και πριν... Κι όταν η ίδια η Πολιτεία κωφεύει, πιστεύοντας ότι οι τυφλοί πρέπει να παραμένουν κάπου έγκλειστοι –μια νέα Σπιναλόγκα ίσως;– τότε ωθεί με τον τρόπο της αυτούς τους ανθρώπους προς την επαιτεία. Ο τυφλός δεν είναι για να παίζει ακορντεόν και να ζητάει την ελεημοσύνη μας. Χρειάζεται εκπαίδευση και στήριξη, αλλά παίρνει ελάχιστα απ' αυτά, αν τα παίρνει κιόλας...

Μπήκα στα προγράμματα της ανάγνωσης και της γραφής των τυφλών, την Μπράιγ' ακόμα έχω πονοκέφαλο από τότε.

Συνεχίζοντας την έρευνα, ανακάλυψα έναν αληθινό θησαυρό που με άφησε άναυδο και μου έδειξε –με περίσσιο μεγαλείο ψυχής– ότι η δύναμη της θέλησης υπερνικά τα πάντα. Η Μάρθα λοιπόν, που τα τελευταία χρόνια ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη, αντιμετώπισε στην καλύτερη, την ομορφότερη, την πιο δημιουργική ηλικία της ζωής της ένα σοβαρότατο πρόβλημα υγείας. Μόλις είχε τελειώσει το μεταπτυχιακό της και είχε προσληφθεί σε μια εταιρεία, κι όλη η ζωή ήταν μπροστά της. Κι εκείνη άρχισε να τρεμοπαίζει και να κινδυνεύει άμεσα. Οδηγήθηκε βλέπουσα στο χειρουργείο και ξύπνησε τυφλή. Κι έτσι θα μείνει για πάντα...

Μετά το πρώτο ισχυρότατο σοκ δε σκέφτηκε να πέσει από ένα μπαλκόνι ούτε να ριχτεί στις ρόδες ενός φορτηγού. Δεν μπορούσε όμως και να διανοηθεί ότι θα ζει με τον οίκτο των διπλανών της, ανήμπορη, καθηλωμένη. Πήγε στη Σχολή Τυφλών της Θεσσαλονίκης, έσφιξε τα δόντια, έσβησε το παρελ-

θόν της, εκπαιδεύτηκε, έμεινε μήνες εσώκλειστη και τώρα όχι μόνο μπορεί να ζει μόνη της, αλλά εκπαιδεύει η ίδια τυφλούς, μεταλαμπαδεύοντας το μεγαλείο της ψυχής της.

«Γιατί το φως είναι εκεί...» όπως μου έλεγε στις ατελείωτες ώρες των συζητήσεών μας.

Συναντηθήκαμε στη Θεσσαλονίκη, και, η αθεόφοβη, ήρθε μόνη της να με βρει μέσα στο χάος της πόλης, δείχνοντάς μου με συνταρακτικό τρόπο πως όποιος το θέλει πραγματικά, μπορεί να κάνει τα πάντα. Η Μάρθα περπατάει ώρες, αθλείται, διαβάζει, γράφει, μαγειρεύει, κάνει δουλειές, προχώρησε σε νέες σπουδές, ονειρεύεται...

Έτσι η Μάρθα, παράδειγμα για κάθε άνθρωπο, βλέποντα ή τυφλό, με βοήθησε, εκτός των άλλων, να δημιουργήσω την κεντρική ηρωίδα του βιβλίου, τη Μαργαρίτα.

Με συγκλόνισε από την πρώτη στιγμή. Όταν της είπα την υπόθεση του βιβλίου, ενθουσιάστηκε τόσο πολύ, που άρχισε να με βομβαρδίζει με λεπτομέρειες από τον «κόσμο» της.

Μου έστειλε κι ένα γραπτό μήνυμα και... με τρέλανε!

«Ευχαριστώ για τις κουβέντες μας. Είναι ωραία η ρουφιάννα η ζωή και είμαι πολύ τυχερή που ζω. Είναι όμορφος ο κόσμος των τυφλών. Θα το καταλάβει και ο ήρωάς σου, ο Αλέξανδρος. Είναι μαγικός κόσμος. Καληνύχτα...»

Ναι, μου έγραψε μήνυμα η Μάρθα και με έκανε να κλαίω μια μέρα ολόκληρη! Και το ξανάκανε και την επόμενη μέρα.

«Να πεις του ήρωά σου ότι όποιος δεν αντέχει τον χαμό είναι μονίμως χαμένος... Πρέπει να το καταλάβει ο Αλέξανδρος. Και για να κερδίσει την ψυχή του, πρέπει πρώτα να τη χάσει... Εσύ μη χάνεις τον στόχο σου. Γράφει! Καλό υπόλοιπο και καλή δύναμη σε τούτο το ταξίδι ανάμεσα στις γραμμές...»

Πόσο μεγαλείο ψυχής έχει αυτός ο άνθρωπος! Ίσως τόσο

όσο και η παντοτινή της δασκάλα, η αγία Έλεν Κέλερ, που άλλαξε τον κόσμο των τυφλών και τους έδωσε όραμα, πίστη, ελπίδα. Αυτή η αγία ήταν τυφλή και κωφή, κι όμως κατάφερε να κατακτήσει τον κόσμο με τα κείμενά της, κάνοντας πλανητάρχες και ανθρώπους του πνεύματος να υποκλιθούν μπροστά της. Αυτή έγραψε ό,τι πιο συγκλονιστικό διάβασα τον τελευταίο χρόνο: *«Το να περπατάς με έναν φίλο στο σκοτάδι είναι καλύτερο από το να περπατάς μόνος στο φως...»*

Μετά τη Μάρθα συνάντησα και έναν εκ γενετής τυφλό, τον Χάρη, που επίσης με συγκλόνισε με τη δύναμη της ψυχής του.

«Ναι, είναι δύσκολο. Να φανταστείς ότι δεν έχω δει ποτέ το πρόσωπο της μάνας μου, δεν ξέρω καν πώς είναι το πρόσωπο των ανθρώπων. Δεν ήξερα, δεν καταλάβαινα τι σημαίνει βουνό και τι θάλασσα. Είναι δύσκολο... Αλλά κι από την άλλη, η ζωή είναι δώρο. Και προσπαθώ να πάρω όσα μπορώ...» μου είπε στην πρώτη μας συνάντηση.

Τότε ήταν που με αφόπλισε. Τι να έλεγα σ' αυτόν τον άνθρωπο; Ότι βλέπω θολά κι ότι έχω... πονοκέφαλο;

Ο Χάρης βλέπει με τα μάτια της ψυχής και παλεύει με την καρδιά που χτυπάει δυνατά για ζωή, έστω στο σκοτάδι.

«Πού βρίσκεις τόσο δύναμη;» τόλμησα να τον ρωτήσω. Η απάντησή του έφραξε τις λέξεις στο στόμα μου.

«Άκου, δημοσιογράφε. Μια φορά, ένας τυφλός ρώτησε έναν σοφό: “Υπάρχει, σοφέ μου, τίποτα χειρότερο από το να χάσεις το φως σου;” Κι ο σοφός απάντησε: “Φυσικά υπάρχει. Να χάσεις τα όνειρά σου!” Ε, λοιπόν, για να ξέρεις, χάνεται μόνο όποιος χάνει τα όνειρά του, όποια και να 'ναι αυτά...»

Ήταν ένα πολύ δύσκολο ταξίδι, στη διάρκεια του οποίου λύγισα πολλές φορές. Πώς να μη λυγίσεις όταν βλέπεις παιδάκια μια σταλιά, ξέροντας ότι δε θα δουν ποτέ το φως και

τον ήλιο στη ζωή τους; Πώς να μην ανατριχιάσεις όταν τα βλέπεις να παλεύουν να μάθουν τη δύσκολη γραφή των τυφλών, γιατί αυτό θα είναι το μοναδικό τους όπλο;

Το δύσκολο ταξίδι ακολούθησαν και τα ευχάριστα. Βρέθηκαν λοιπόν στο Καστελλόριζο, εκεί όπου διαδραματίζεται το τελευταίο μέρος του βιβλίου. Σ' αυτή τη μικρή κονγκίδα γης, την ξεχασμένη από το κράτος, είδα με περίσσια έκπληξη ότι περισσότερο τους συνδράμουν οι Τούρκοι απέναντι στο Κας –ένα τσιγάρο δρόμος– παρά η μαμά Ελλάδα. Κι αν η πατρίδα δε φροντίζει με ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ενδιαφέρον αυτό το σπάνιο ακριτικό νησί στην εσχαιά της χώρας, ίσως σε λίγα χρόνια να έχουμε θέματα σοβαρά. *Θάλασσα, πικροθάλασσα*, που είπε συνταρακτικά κι ο Μάνος Λοΐζος...

Ευχαριστώ από καρδιάς τη Βούλα και τον Γιάννη Δουλγάρογλου που μου άνοιξαν την καρδιά τους, τον Μιχάλη τον αντιδήμαρχο, που μου άνοιξε το δημαρχείο και μου έδειξε υπέροχα πράγματα βοηθώντας την έρευνα, τους απλούς ανθρώπους που μου είπαν τα βάσανά τους, τον καπετάν Γιώργο, που με πήγε με το καϊκι του στην Τουρκία, τον Αλί και τον Αχμέτ στο Κας, που μου φέρθηκαν αδελφικά και απέδειξαν στην πράξη ότι... *«εσύ Χριστό κι εγώ Αλλάχ, όμως κι οι δυο μας αχ και βαχ»*.

Και κάτι για τον τίτλο: τα κεριά του Αλέξανδρου είναι δεκατρία, αριθμός σημαδιακός, αφού αυτό είναι το δέκατο τρίτο βιβλίο μου και περιλαμβάνει δεκατρία κεφάλαια.

Άξιζε αυτό το μοναδικό ταξίδι στον κόσμο των τυφλών και μ' έκανε να πιστέψω ακόμα περισσότερο ότι, δίχως αλληλεγγύη, η ζωή είναι δυσκολότερη. Γιατί έτσι μοναχικά προχωρούν μόνο τα σπασμένα καράβια.

Δίχως χτύπο οι ώρες
και οι μέρες θλιβές,
δίχως χάση,
κι έτσι κούφιο κι ακίνητο
μες σε νύχτες βουβές
το φεγγάρι.*

Και φεγγάρι του καθενός, φωτεινό ή σκοτεινό, είναι η
ψυχή του...

* Το τραγούδι *Σπασμένο καράβι* το ερμήνευσε πρώτη φορά το 1975 ο Κώστας Καράλης. Είναι σε στίχους του Γιάννη Σκαρίμπα και μουσική του Γιάννη Σπανού.

1

ΣΥΝΕΠΑΡΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΟ θέαμα που μπορούσε να δημιουργήσει μόνη της, μακριά από το κύμα της μεγάλης μπόρας, η μικρή σταγόνα λικνιζόταν και χόρευε αισθησιακά πάνω στο γυμνό τζάμι, κάνοντας τον μοναδικό ένοικο του γραφείου να χαζέψει.

Ξεκίνησε από ψηλά, στο ύψος του αλουμινένιου τελάρου, κι αφού έκανε μικρά σάλιοι, πέθανε στην κάτω γωνία του παράθυρου, με ένα απίθανο σάλτο μορτάλε. Το δοξασμένο τέλος της παρατηρούσε ο Αλέξανδρος Παυλής με τα μάτια εστιασμένα σ' αυτή τη μικρή σταγόνα. Κι όταν εκείνη χάθηκε, άρχισε να παρατηρεί μια άλλη σταγόνα που έφευγε από το πάνω μέρος του ποτηριού του, με το γνωστό σ' αυτόν περιεχόμενο· «μαύρο» ούισκι.

Κι ήταν το τρίτο κατά σειρά, αφού ήξερε καλά ότι η ψυχή του είναι πιο μαύρη από το ακριβό ποτό, το μοναδικό που του έκανε παρέα και τον παρηγορούσε. Ήταν πια περασμένες έντεκα το βράδυ, αλλά εκείνος παρέμενε ακόμα στο γραφείο του στη Γλυφάδα, κομμάτι της καθημερινής ρουτίνας του. Δεν τον ενοχλούσε η ώρα, ούτε το ούισκι, αλλά το γεγονός ότι για ακόμα μια μέρα είχε συμπληρώσει δεκατέσσερις ώρες στο γραφείο δίχως να δουλέψει ούτε λεπτό. Από τις εννέα το πρωί εκεί, βαρέθηκε να παίζει με το κινητό του, με το λάπτοπ του, με οτιδήποτε άλλο εκτός από τη δουλειά του. Οι μέρες, οι εβδομάδες, οι μήνες κυλούσαν δραματικά, αφού δεν είχε πια καμία δουλειά. Κι αυτό, στα σαράντα δύο του χρό-

νια ήταν πολύ πικρό, πνιγηρό, μια θηλιά στον λαιμό του που τον έσφιγγε αργά και σταθερά.

Ήταν σπουδαίος πολιτικός μηχανικός, με σοβαρό μεταπτυχιακό στο Βερολίνο, είχε κάνει εξαιρετικά πράγματα και δουλειές που τις ζήλευαν πολλοί, αλλά ξαφνικά, θαρρείς και γύρισε ένας διακόπτης στο off, όλα σταμάτησαν. Αν θυμόταν καλά –έτσι ζαλισμένος που ήταν–, πρέπει να συμπλήρωνε τέταρτο χρόνο με αναδουλειές, αφού η οικοδομή στην Αθήνα, και όχι μόνο, είχε «πεθαίνει» προ πολλού. Ήξερε ότι το επάγγελμά του ήταν στην καρδιά της κρίσης, στο κέντρο του τυφώνα, σταγονίτσα που κατάρπτε ο ωκεανός των προβλημάτων του κλάδου του.

Κι αυτός, μεγάλος και τρανός πριν, άρχισε να ξεπουλάει τα πάντα για να κρατηθεί και να επιζήσει, έχοντας πνιγεί από τα χρέη και τους φόρους. Πούλησε όλες του τις μετοχές στην «ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΑΕ», ένα διαμέρισμα στο Χαλάνδρι και ένα στου Παπάγου, ένα μαγαζί στη Μεσογείων, το αγαπημένο του εξοχικό στη Ραφήνα, όλα σε πολύ χαμηλή τιμή, αφού είχε σοβαρές ανάγκες και αρκετά οικονομικά ανοίγματα. Κατάφερε να κρατήσει μόνο το σπίτι του στα Μελίσια κι αυτό το γραφείο στη Γλυφάδα, που κάποτε ήταν του πατέρα του που μεσουρανούσε. Βασανιζόταν πολύ στη σκέψη ότι δε θα μπορούσε για καιρό να τα συντηρήσει κι αυτά, αφού ζούσε μόνο από τα έτοιμα, που κι αυτά όδευαν προς ένα ατιμασμένο τέλος.

Τα έσοδα ήταν ελάχιστα, αφού έκανε μόνο ψευτοδουλειές, για τις οποίες κάποτε θα έκλεινε το τηλέφωνο στον υποψήφιο πελάτη. Κάτι θεωρήσεις αδειών, υπογεγραμμένους φακέλους για την πολεοδομία, αλλαγές όρων δόμησης, τακτοποιήσεις ημιυπαίθριων χώρων, τέτοια ψιλολόγια για τα οποία

ντρεπόταν. «Ένας ψιλικατζής της πλάκας», όπως έλεγε πικρά μέσα του. Όχι, δεν τον χάιδευε τον εαυτό του, δεν του πουλούσε παραμύθι –ο’ αυτόν και στους άλλους–, δεν αεροβατούσε, κι είχε πλήρη συνείδηση της κατάστασης. Γι’ αυτό άλλωστε δε δίστασε να «σκοτώσει» το αγαπημένο του σπορ αυτοκίνητο, ένα υπέροχο λευκό κάμπριο με μαύρα δερμάτινα καθίσματα, προκειμένου να πάρει ένα πιο μικρό και πολύ πιο οικονομικό και να εξοικονομήσει τα υπόλοιπα χρήματα.

Η βροχή δυνάμωνε έξω από το γραφείο του, αλλά ο Αλέξανδρος Παυλής δεν είχε διάθεση να φύγει, αν και παλιά θυμόταν τον εαυτό του να λατρεύει τις διαδρομές ακόμα και μέσα σε καταιγίδα. Κυριαρχούσαν πάλι –όπως όλο τον τελευταίο καιρό– τα ψυχοπλακωτικά του, αυτά που τον κρατούσαν αιχμάλωτο σε ένα γραφείο γεμάτο θλίψη. Προτιμούσε να φτάσουν μεσάνυχτα για να φύγει παρά να πάει νωρίτερα στο σπίτι, αυτό που στα μάτια του φάνταζε με φυλακή. Ναι, έμοιαζε με ποινή ή επιστροφή στο σπίτι, αυτό που έφτιαξε ο ίδιος για τον εαυτό του με τις καλύτερες προδιαγραφές, τότε που οι τραπεζικοί του λογαριασμοί είχαν πολλά μηδενικά.

Κι αυτή η δυσθυμία του να επιστρέψει σπίτι συνέβαινε τουλάχιστον τα δύο τελευταία χρόνια, αφού η σχέση του με τη σύντροφό του, την Άννα Ρουμπάνη, πήγαινε από το κακό στο χειρότερο. Ο έρωτάς τους, ορμητικός και χειμαρρώδης τα πρώτα χρόνια, είχε πια πεθάνει όπως η σταγόνα στο τζάμι του λίγο νωρίτερα. Την κατηγορούσε για άκραιο εγωισμό, κι όπως της έλεγε συχνά: «Φέρεσαι όπως ένας λοχίας σε νεοσύλλεκτους. Κι εγώ αυτό δεν το ανέχομαι». Δεν τον ενοχλούσε που η Άννα έμεινε όρθια στην κρίση. Ίσα ίσα το καμάρωνε. Γιατί εκείνη, μια εξαιρετική διακοσμήτρια, κατάφερε μέσα σε πολύ δύσκολους καιρούς να αυξήσει την πελατεία της και

να διακοσμή τις περισσότερες βιτρίνες των καταστημάτων σε νότια και βόρεια προάστια. Οι αμοιβές της ήταν πιο χαμηλές αλλά οι δουλειές της πολλαπλασίαζες, κι έτσι τα έσοδά της ήταν κατά πολύ αυξημένα.

Ο Αλέξανδρος, όμως, ασφυκτιούσε μπροστά στον εγωισμό της και το πνεύμα του... λοχία με το δασκαλίτικο ύφος. Κι επειδή ένιωθε πια αποτυχημένος μπροστά της τα τελευταία χρόνια, αυτό τον ισοπέδωνε. Μάλωναν για το παραμικρό, ακόμα και με γελοίες αφορμές. Για το αν το κουνουπίδι θέλει περισσότερο βράσιμο ή αν είναι προτιμότερο να το τρώνε αλ νέντε, ή, αν θέλουν τον ίδιο αέρα τα πίσω και τα προστινά ελαστικά του αυτοκινήτου.

Κι επειδή από μικρές αφορμές ξεκινούσαν ομηρικοί καβγάδες, ο καθένας κλείστηκε στον κόσμο του. Όταν και εάν αντάμωναν στο σαλόνι του σπιτιού, αφού έλειπαν και οι δύο πολλές ώρες, εκείνη χάζευε στο τάμπλετ της κι εκείνος έβλεπε αθλητικά στην τηλεόραση. Έλεγαν δυο τυπικές κουβέντες –μόνο αν υπήρχε κάτι συνταρακτικό– κι ύστερα βυθίζονταν πάλι στη σιωπή. Συνήθως εκείνη αποχωρούσε πρώτη, κι αυτό ανακούφιζε και τους δυο. Θα έσμιγαν μόνο για ύπνο, κι όχι πάντα, αφού αρκετές φορές εκείνος προτιμούσε να κοιμηθεί στον καναπέ. Έτσι λοιπόν, για να αποφύγει την οποιαδήποτε προστριβή –κατηγορώντας την Άννα ότι έχει σπουδαίο ταλέντο στο να ξεκινάει καβγάδες–, προτιμούσε να μένει μέχρι αργά στο γραφείο, κάμποσες φορές και μετά τα μεσάνυχτα. Το γραφείο τού πρόσφερε γαλήνη και ηρεμία αλλά και την άνεση να κάνει οτιδήποτε ήθελε, μακριά από το έντονο βλέμμα της, που πολλές φορές τον κατακεραυνώνει.

Ο Αλέξανδρος δεν ήταν αθώς του αίματος. Δεν προσπάθησε να την πλησιάσει, να την ηρεμήσει, να την πάρει μια

αγκαλιά. Γλάστρα που δεν ποτίζεται ξεραίνεται γρήγορα... Έτσι, επέτρεψε κι αυτός από την πλευρά του να μεγαλώσει το χάος, σε ένα βάθος αμέτρητο! Στα τριάντα οκτώ της, εκείνη η καλλίγραμμη μελαχρινή με το όμορφο πρόσωπο και τα μελιά μάτια διατηρούσε την ομορφιά και τη λάμψη της, ενώ αυτός έβλεπε τις ρυτίδες να χορεύουν στο μέτωπό του, τα μαλλιά του να αραιώνουν, το σώμα του να φουσκώνει και να χαλάει.

Ήπια ακόμα μια γουλιά από το ουίσκι του, το τέταρτο πια, και χαμογέλασε πικρά. Θυμήθηκε εκείνη τη στιγμή ότι η Άννα ήταν αυτή που είχε αντιστρέψει τους όρους και τον κυνηγούσε με μανία για να τον κατακτήσει. Ναι, ήταν γόης –το ήξεραν όλοι, αυτός, η Άννα και οι υπόλοιποι– αλλά δε φανταζόταν ότι μια γυναίκα θα τον πολιορκούσε τόσο έντονα μέχρι να ρίξει το κάστρο...

«Τώρα σιωπή...» τραγούδησε φάλτσα, και πίνοντας άλλη μια γουλιά κατευθύνθηκε στο μικρό μπάνιο. Κατάλαβε αμέσως ότι ήταν ζαλισμένος κι αυτό δημιούργησε στα καλοσχηματισμένα χείλη του ένα πικρό χαμόγελο. Έριξε λίγο παγωμένο νερό στο πρόσωπό του και παραδέχτηκε ότι αυτή τη φορά το είχε παρακάνει. Τέσσερα ουίσκι έπινε μόνο Παρασκευή και Σάββατο, κι ακόμα ήταν Δευτέρα. Η πίκρα είχε εγκατασταθεί πλέον μόνιμα μέσα του.

Έμεινε να χαζεύει το πρόσωπό του, τις ρυτίδες του, τις μικρές σακούλες κάτω από τα μάτια του. «Πώς κατάντησες έτσι, εσύ ο γίγαντας!» είπε στον εαυτό του, βγήκε από το μπάνιο, έκλεισε το φως και ξανακάθισε στην πολυθρόνα του γραφείου του, εκεί όπου κάποτε έφτιαχνε μικρά διαμάντια οικοδομών. «C'est la vie», μονολόγησε, κι αποφάσισε επιτέλους να φύγει. Κοίταξε το ρολόι του –ακριβό, από την εποχή της ευημερίας– και είδε ότι ήταν πέντε λεπτά πριν από τα μεσά-

νυχτα. *Εγώ και τα φαντάσματα!* σκέφτηκε πικρά, έσβησε το φως και τράβηξε ήρεμα την πόρτα του γραφείου.

Θαρρείς και το είχαν ανάγκη τα ξερά του εσώψυχα, έμεινε κάνα δυο λεπτά στη βροχή, λες κι αυτή θα έλυνε τα τόσα του προβλήματα. Κι όταν κατάλαβε ότι το μόνο που μπορεί να κατάφερνε ήταν να αρπάξει καμιά πνευμονία που θα τον καθήλωνε στο σπίτι –κι αυτό το έτρεμε–, κατευθύνθηκε βιαστικά προς την... Ιταλίδα του, όπως έλεγε χαϊδευτικά το αυτοκίνητο.

Ούτε ο ίδιος κατάλαβε πώς βρέθηκε στο έδαφος. Να έφταιγε η ζαλάδα του από τα τέσσερα ούισκι, ή κάπου γλίστρησε; Δε θέλησε να το σκεφτεί γιατί άρχισε αμέσως να καθαρίζεται, πετώντας θυμωμένος διάφορες βροσιές. Κι εντάξει, το παντελόνι θα μπορούσε να πλυθεί, αλλά με την καπαρντίνα; Είχε φτάσει στο σημείο να σκέφτεται ακόμα και το κόστος του καθαριστηρίου.

Όταν τακτοποίησε κάπως τον εαυτό του και καθώς ένιωθε την υγρασία και την παγωνιά να τον τυλίγουν, άναψε το ερκοντίσιον του αυτοκινήτου και με βαριεστημένες κινήσεις ξεκίνησε για το σπίτι. Θα ήταν ακόμα ένας απελτισμένος ύπνος στον καναπέ, πάλι με εφιάλτες, όπως όλο τον τελευταίο καιρό. Τον απασχολούσε που έβλεπε συχνά έναν συγκεκριμένο εφιάλτη, αλλά ντρεπόταν να το συζητήσει. Και πού να το πει; Στη σύντροφό του, με την οποία είχε απομακρυνθεί πάρα πολύ, ή στον μοναδικό στενό του φίλο, τον Γιάννη Μπερδέση; Ήταν παλιός του συμμαθητής, καρδιοχειρουργός, αλλά δεν κουβέντιαζαν θέματα που ο Γιάννης θεωρούσε άνευ αξίας. Αυτόν τον συγκεκριμένο εφιάλτη είχε δει και την προηγούμενη νύχτα και δε γινόταν να τον ξεχάσει, γιατί πεταγόταν από τον καναπέ λουσμένος στον ιδρώτα κι ύστερα έμενε ξάγρυπνος για κανένα δίωρο.

Ήταν, λέει, στην ταράτσα μιας νεοανεγειρόμενης οικοδομής και μιλούσε με τον εργολάβο, όταν ένιωσε μια ξαλάδα και βρέθηκε στο κενό, πέφτοντας με πάταγο σε έναν λάκκο με ασβέστη. Πώς μπορεί να επιμένει ένα όνειρο και να ξανάρχεται πάλι και πάλι; σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή, καθώς διέσχιζε την έρημη λεωφόρο Ποσειδώνος, που κι αυτή, όπως εκείνος, δε ζούσε πια τα μεγαλεία του παλιού καιρού.

Ο νους του έτρεξε στην Άννα, που πλέον, περασμένα μεσάνυχτα, μάλλον θα είχε αποσυρθεί στην κρεβατοκάμαρά τους. Αυτή κι αν είχε γνωρίσει μεγαλεία, που όμως φάνταζαν πια πολύ μακρινά... Εκείνη λοιπόν έδειχνε ανεπηρέαστη από την όλη κατάσταση. Κάθε πρωί ντυνόταν, στολιζόταν, αρωματιζόταν, κοιτούσε πάντα τον καθρέφτη πριν φύγει και χανόταν βιαστικά πίσω από την πόρτα. Αυτός παρίστανε τον κοιμισμένο, αλλά σχεδόν πάντα την έβλεπε να φεύγει και σηκωνόταν αμέσως μετά για να πιει τον καφέ του μονάχος προτού αναχωρήσει για το γραφείο, όπου θα περνούσε ως πολύ αργά άλλη μια βασανιστική μέρα.

Ήταν όλα αγορασμένα με τα δικά της λεφτά, κι έτσι δεν μπορούσε να της πει κουβέντα γι' αυτό που σκεφτόταν, ότι δηλαδή ξοδεύει πολλά σε πολύ δύσκολες εποχές. Εκείνος δε θα μπορούσε να της αγοράσει ούτε ένα ζευγάρι φτηνά σκουλαρίκια κι αυτό τον τρέλαινε ακόμα περισσότερο. Έτσι προτιμούσε τη σιωπή και τη θλίψη του, που τον κύκλωναν όλο και πιο ασφυκτικά.

Παρά το γεγονός ότι η Άννα είχε συνηθίσει τα λούσα, που ήταν κομμάτι του εαυτού της, παρότι έβγαине συχνά με φίλες της για φαγητό στο Χαλάνδρι, στο Ψυχικό και στην Κηφισιά, ο Αλέξανδρος ουδέποτε σκέφτηκε ότι μπορεί να συμβαίνει κάτι πονηρό, να βγαίνει δηλαδή με κάποιον κρυφά.

Θεωρούσε δεδομένο ότι ήταν αδύνατο να συμβεί, επειδή έτσι ήταν η Άννα. Προτιμούσε να τον χωρίσει και μετά να αρχίσει να βγαίνει με άλλους, παρά να κάνει πράγματα πίσω από την πλάτη του. Και γι' αυτό της το κομμάτι τη θαύμαζε, και δε θα ξεχνούσε ποτέ ότι κάποτε συγκρούστηκε με την καλύτερη φίλη της, την Αθηνά, επειδή εκείνη έβγαине κρυφά με κάποιον ενώ είχε δεσμό με άλλον. Το θεωρούσε αδιανόητο ακόμα και γι' αυτή την εποχή της ασυδοσίας...

Στη σκέψη ενός ενδεχόμενου χωρισμού τον έπιασε σύγκρου! *Δεν το χωράει ο νους μου... Η Άννα είναι κομμάτι του εαυτού μου, κι ας καταντήσαμε έτσι... Θα πρέπει να το αλλάξουμε, κι ας κάνω εγώ την πρώτη κίνηση... Αλλά πώς να την κάνω όταν είμαι πια στο πουθενά κι εκείνη στην ουσία πληρώνει τα έξοδα του σπιτιού; Νιώθω ότι με κοιτάζει και με σιχαίνεται. Πάλι καλά που από κείνα τα λεφτά από την πώληση των σπιτιών πλήρωσα χρέη και εφορία και μπορώ να συντηρώ το γραφείο και να πληρώνω το ταμείο μου, σκέφτηκε πικρά.*

Αλλά στο επόμενο κόκκινο φανάρι όπως έστριβε δεξιά για την Αργυρούπολη, η πίκρα του έγινε μεγαλύτερη. «Αν είχαμε ένα παιδί... Ίσως αυτό να γινόταν συνδεδεικός κρίκος ανάμεσά μας και να ξεπερνούσαμε τα ψυχροπολεμικά... Δε θα της συγχωρήσω ποτέ το ότι αρνήθηκε να κάνουμε όταν όλα ήταν υπέροχα μεταξύ μας. Σκεφτόταν την καριέρα και την καριέρα, γαμώ την καριέρα της! Πόσο αφελής μπορεί να είναι κάποιος που νομίζει ότι οι καριέρες φέρνουν ευτυχία! Και για πόσο; Κι έπειτα, τι θα την εμπόδιζε να φτιάχνει τις βιτρίνες της; Η φουσκωμένη κοιλιά; Λες και στόλιζε η ίδια κι όχι άλλοι... Εκείνη απλώς σχεδίαζε και οι υπόλοιποι εκτελούσαν. Ας καθόταν κι έναν χρόνο στο σπίτι με το παιδί, τι έγινε; Τότε έφερνα στο σπίτι λεφτά με το τσουβάλι, δεν υπήρχε θέμα. Αλλά την έφα-

γαν η καριέρα κι ο εγωισμός της...» μονολογούσε θλιμμένος.

Δεν ήξερε αν είχε θαμπώσει από τον θυμό και τη σύγχυση ή αν έφταιγαν τα θολά τζάμια και το μυαλό του που ήταν σε σύγχυση. Πάντως ένιωσε να κοκκινίζει κι άλλο καθώς δεν μπορούσε να μαζέψει το τιμόνι σε μια απότομη στροφή εκεί στον Καρέα. Το αυτοκίνητο έφυγε σαν αφηνιασμένο, γλιστρώντας με στριγκλιές στη βροχή, έκανε ένα άλμα στον αέρα, πέρασε στο αντίθετο ρεύμα, κι ύστερα, όταν προσγειώθηκε με πάταγο, συνέχισε να είναι ανεξέλεγκτο, πέρασε ξανά το διάζωμα και καρφώθηκε με δύναμη στα βράχια που ήταν εκεί στη δεξιά πλευρά, απ' όπου ξεκίνησε. Λαμαρίνες, βράχια, ανθρώπινο σώμα, όλα έγιναν μια άμορφη μάζα που δύσκολα θα μπορούσε να ξεχωρίζει κανείς. Μιάμιση ώρα χρειάστηκαν οι πυροσβέστες για να απεγκλωβίσουν με ειδικά πριόνια τον Αλέξανδρο Παυλή από τα συντρίμια, με τους τραυματιοφορείς από το ασθενοφόρο να θεωρούν θαύμα το γεγονός ότι ο λιπόθυμος οδηγός ζούσε ακόμα όταν τον έβγαλαν από το διαλυμένο αυτοκίνητο, μια χαλκομανία που τρύπησε τη βραχώδη επιφάνεια.

Σαν σφαίρα στο κεφάλι της Άννας ακούστηκε ο ήχος του σταθερού τηλεφώνου, που βρισκόταν δίπλα της, στο κοινοδίκιο. Ήταν από το ΚΑΤ, όπου είχαν μεταφέρει τον σύντροφό της, και, όπως την ενημέρωναν, βρισκόταν σε κωματώδη κατάσταση και φυσικά σε σοβαρό κίνδυνο. Αλαφιασμένη όπως ήταν ντύθηκε βιαστικά, βάζοντας μια φόρμα κι ένα μπουφάν, αφού όπως παρατήρησε γρήγορα από το παράθυρο, έξω έβρεχε κι ο αέρας λυσομανούσε. «Γαμώτο!» ούρλιαξε, καθώς γύριζε τη μίζα του αυτοκινήτου της. Δεν της άρεσε να την ξεβολεύουν, δεν της άρεσαν τα απρόοπτα, και τώρα έπρεπε να αντιμετωπίσει έναν σοβαρό τραυματισμό, όπως κατά-

λαβε από το τηλεφώνημα, και μια κατάσταση που ούτε ήξευρε πού θα οδηγούσε.

Πιάνοντας το τιμόνι, τα έβαλε με τον εαυτό της και τον άδικο θυμό της. *Καλά, είσαι ηλίθια; Ο άλλος έχει σακατευτεί κι εσύ, κορίτσι μου, σκέφτεσαι τον εαυτό σου και τις αναποδιές;* συλλογίστηκε ακαριαία καθώς διέσχιζε τα Μελίσσια για να βγει στην Κηφισιάς. «Μπορεί να είμαστε αποξενωμένοι, αλλά...» είπε και δάγκωσε τη γλώσσα της, θαρρείς κι έτσι θα φρέναρε τις σκέψεις της. Μπήκε σαν σίφουνας στο νοσοκομείο και έβρισε άσχημα τον φύλακα που τόλμησε να τη ρωτήσει πού πήγαινε ενώ την έβλεπε αλαφιασμένη.

Όταν πάρεκαρε στραβά και μπήκε στο κτίριο, σκούντησε κάνα δυο φορεία κι άρπαξε απ' το μανίκι μερικούς νοσοκόμους και τραυματιοφορείς μέχρι να τη στείλουν στις πληροφορίες. Της ερχόταν να κάνει εμετό από την ένταση αλλά κυρίως από τις εικόνες που έβλεπε, με ανθρώπους πάνω σε φορεία να ουρλιάζουν από πόνο και φόβο σε έναν χώρο που της θύμιζε πεδίο μάχης. Άλλοι με σπασμένα κεφάλια, άλλοι με κομμένα πόδια και χέρια και πολύ σοβαρά κατάγματα, δημιουργούσαν ένα τοπίο απελπισίας. «Πρέπει να αντέξεις», είπε αυστηρά στον εαυτό της, καθώς κατευθυνόταν προς τον γιατρό που της υπέδειξαν.

Ήταν ένας ταλαιπωρημένος άνθρωπος, πιθανότατα μεγαλύτερος από εξήντα χρόνων, ή τουλάχιστον έτσι έδειχνε. Έκλεισε στα δυο της χέρια το ένα χέρι του, του συστήθηκε κι ύστερα κρεμάστηκε από τα χείλη του, πραγματικά γεμάτη αγωνία και πόνο.

«Φοβάμαι πως δεν έχω καλά νέα», της είπε.

Και πότε έχεις άραγε; σκέφτηκε η Άννα Ρουμπάνη αλλά κατάφερε να καταπιεί τη σκέψη της τούτη την ώρα της με-

γάλης αγωνίας.

«Τον έφεραν σε πολύ κακή κατάσταση κι είναι τυχερός που κατάφερε να επιζήσει. Ειλικρινά το λέω. Έχει κατάγματα βάσης κρανίου και κάταγμα τρυποειδούς και στις δύο πλευρές. Τουλάχιστον αυτά μας απασχολούν επί του παρόντος κι όχι χέρια, πόδια, καταλαβαίνετε... Πιστέψτε με ότι όλοι δίνουν μάχη στο χειρουργείο και η νύχτα θα είναι μεγάλη... Και δεν ξέρω αν...»

Αυτό το τελευταίο ήταν μαχαιριά για την Άννα.

«Αν; Εννοείτε, γιατρέ, αν τα καταφέρει;»

«Κάνουμε ό,τι μπορούμε, όλα τα ανθρωπίνως δυνατά... Άλλο εννοούσα όμως με το “αν”. Ήθελα να πω ότι δεν ξέρουμε ακόμα τι άλλο θα βρούμε. Προσπαθούμε να σταθεροποιήσουμε την κατάστασή του, που όντως είναι κρίσιμη. Θα σας ενημερώσω ο ίδιος προσωπικά, ελπίζω σύντομα», της είπε και έκανε να απομακρυνθεί. Κοντοστάθηκε λίγο κι ύστερα στράφηκε πάλι προς την Άννα και της είπε: «Ξέρετε... ήθελα να πω... πίνει συχνά;».

Η Άννα ένιωσε κεραυνοβολημένη.

«Δεν... ήθελα να πω...» είπε σαστισμένος. Ο γιατρός ένιωσε άβολα και μετάνιωσε για τη φράση του, καταλαβαίνοντας αμέσως ότι ήταν άπρεπο και άστοχο εκ μέρους του, τουλάχιστον τη συγκεκριμένη στιγμή. «Ξεχάστε το...» ψέλλισε δειλά.

Η Άννα θύμωσε. «Τι πάει να πει να το ξεχάσω; Πετάτε έτσι μια κουβέντα και μετά μου λέτε “ξεχάστε το”; Είναι τουλάχιστον...»

Εκείνος τη διέκοψε, την κοίταξε στα μάτια και με σταθερή φωνή τής είπε: «Ομολογώ ότι δεν έπρεπε να το αναφέρω καν, ήταν λάθος μου και σας ζητώ συγγνώμη».

Εκείνη χαμήλωσε τον τόνο της φωνής της, συνειδητοποιώντας ότι αυτός ο άνθρωπος απέναντί της κάνει τα πάντα για να σώξει ανθρώπινες ζωές και δεν ευθύνεται για την κατάσταση του καθενός.

«Καταλαβαίνω, γιατρέ... Ήθελα να σας πω ότι είχα παρατηρήσει πως το τελευταίο διάστημα είχε ξεκινήσει να πίνει στο σπίτι, κάτι που δε συνέβαινε παλιότερα. Το απέδωσα στο άγχος και την πίεση που έχει, αλλά δε φανταζόμουν ότι μπορεί να πίνει και εκτός σπιτιού. Ήταν λοιπόν... πώς να το πω... πιωμένος, μεθυσμένος;»

«Ήταν... Τα ίχνη του αλκοόλ στο αίμα του είναι... Ας το αφήσουμε, σας παρακαλώ, δεν είναι το βασικό μας θέμα αυτό αλλά το πώς θα μπορέσουμε να...»

«Άλλα ζωτικά όργανα, γιατρέ; Εννοώ έχει κι άλλα θέματα πέρα από τα χτυπήματα στο κεφάλι;»

«Έχει... Αλλά μπροστά στα χτυπήματα του κρανίου, τα υπόλοιπα είναι δευτερεύοντα... Λοιπόν, γεια σας, και θα φροντίσω κάποιος να σας ενημερώνει συχνά».

Ένωσε έτοιμη να καταρρεύσει. Ήξερε, της το είπε καθαρά και ο γιατρός, ότι η νύχτα θα ήταν μεγάλη, και ίσως να μην ξημέρωνε ποτέ... Ύστερα έκανε μια κίνηση που δε φανταζόταν ποτέ ότι θα έκανε· βγήκε από το κτίριο, κι εκεί μπροστά, στην υποδοχή, με τα ασθενοφόρα που έρχονταν συνεχώς ουρλιάζοντας δαιμονισμένα, ζήτησε ένα τσιγάρο από κάποιον άγνωστο που κάπνιζε εκεί έξω. Εκείνη είχε κόψει το κάπνισμα τουλάχιστον δέκα χρόνια, όταν πρωτογνώρισε τον Αλέξανδρο. Θυμήθηκε και τον λόγο, κάτι που την έκανε να χαμογελάσει πικρά. Το είχε εξομολογηθεί σ' εκείνη τη στενή φίλη της, την Αθηνά. «Ο τύπος φιλάει τόσο ωραία κι εγώ ντρέπομαι για το στόμα μου που βρομάει τσιγαρίλα, η οποία

μάλλον τον ενοχλεί, κι ας μη λέει τίποτα. Γι' αυτόν κόβω και το τσιγάρο!» Και το έκοψε, ξεκινώντας γυμναστήριο και άλλες συνήθειες την επόμενη κιόλας μέρα της κουβέντας της με τη φίλη της. Τώρα αισθανόταν ότι έβαζε στο στόμα της δηλητήριο. Όμως, ακόμα κι αν τη ζάλιζε κάθε ρουφηξιά, ένιωθε ότι το είχε ανάγκη, λες και η νικοτίνη θα έφραζε τα τοιχώματα του εγκεφάλου και θα τον εμποδίζε να σκεφτεί.

Ο τύπος που της πρόσφερε το τσιγάρο την έβλεπε να το ρουφάει με μανία κι έτσι του γεννήθηκε η όρεξη για συζήτηση. Η Άννα όμως μόνο που δεν τον χτύπησε. Τον κάρφωσε με το θυμωμένο βλέμμα της και κατευθύνθηκε βιαστικά στην αίθουσα αναμονής των χειρουργείων. Οι γκρίζοι τοίχοι –έτσι τους έβλεπε– τη γέμιζαν απελπισία, όπως βέβαια και τα κλάματα διαφόρων, οι οποίοι επίσης είχαν τους συγγενείς τους σε κρίσιμη κατάσταση. Παρατήρησε ότι για κάθε άνθρωπο που βρισκόταν στο χειρουργείο, υπήρχαν έξω τουλάχιστον δύο ή και περισσότεροι συγγενείς ή φίλοι. Την τύλιξε η απόλυτη μοναξιά, σαν να μη χωρούσε στα ρούχα της. Κι αυτό της έφερε ασφυξία.

Με τους συγγενείς του Αλέξανδρου δεν είχε καμία σχέση τα τελευταία χρόνια. Ο Κολωνακιώτης στην καταγωγή πατέρας του Αλέξανδρου, τρανός πολιτικός μηχανικός, είχε πεθάνει και τότε η μητέρα του αποσύρθηκε στο νησί της, την Κέρκυρα, και σπάνια ερχόταν στην Αθήνα, και μόνο για ιατρικούς λόγους, αφού είχε ξεκινήσει το Αλτσχάιμερ που τη βασάνιζε αρκετά, σε σημείο που να μπερδεύει πια πρόσωπα και καταστάσεις. Η Άννα θεωρούσε την αδελφή του Αλέξανδρου, τη Ναταλία, πολύ ξιπασμένη και επιδειξιμανή κι έτσι έκοψε κάθε επαφή μαζί της.

Ο βαθύτερος λόγος ήταν ότι η καλοαναθρεμμένη αδελφή

του συντρόφου της τη θεωρούσε ταπεινής καταγωγής –λες και είναι κακό να προέρχεται κανείς από την Καρδίτσα– και της φερόταν με απαξίωση, κάτι που ενοχλούσε αφάνταστα την Άννα, η οποία εύκολα έβγαλε από τη ζωή της την «κου-νιαδά» της. Φούντωσε στη σκέψη ότι ο Αλέξανδρος δεν της έκανε ποτέ συζήτηση για γάμο –ίσως επηρεασμένος από το φαρμάκι της αδελφής του– κι απλώς αποδέχτηκε τη συγκατοίκηση, όπως έκανε κι η ίδια με τον καιρό. Αλλά περισσότερο και από την αδελφή του την ενοχλούσε το γεγονός ότι ο Αλέξανδρος ήταν πολύ δύσκολος στις παρέες, έχοντας απορρίψει τις δικές της φίλες. Έτσι εκείνη αποφάσισε να τις βλέπει χωρίς αυτόν, κάτι που με τον καιρό συνήθισαν και οι δύο.

Η Άννα, πάλι, δε συμπαθούσε τον μοναδικό φίλο του Αλέξανδρου, τον Γιάννη Μπερδέση, γιατί την ενοχλούσε που εκείνος νόμιζε ότι ήταν το λιγότερο ο Κρίστιαν Μπάρναρντ, ο διάσημος καρδιοχειρουργός που έκανε την πρώτη μεταμόσχευση καρδιάς το 1967. Έτσι της φαινόταν. Με ύφος χιλίων καρδινάλιων, με τουπέ, με μεγαλοαστική αντίληψη που τον έκανε να βλέπει τους άλλους σαν κουνούπια. Υπήρχαν κι άλλοι λόγοι για τους οποίους ήταν αδύνατο να δεχτεί μέσα της τον γιατρό. Αφού λοιπόν δεν τα έβρισκαν ούτε εκεί, αποφάσισαν να συναντούν ο καθένας τους φίλους του χωριστά.

Παρά την αντιπάθειά της, σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή να τηλεφωνήσει στον Γιάννη και να τον ενημερώσει για το τραγικό συμβάν. Ήταν στενός φίλος του Αλέξανδρου κι ίσως όφειλε να τον ειδοποιήσει. Το γεγονός ότι της ήταν αντιπαθής δε σήμαινε ότι δεν αναγνώριζε την ιατρική του ιδιότητα. Τον θεωρούσε έναν από τους καλύτερους καρδιοχειρουργούς της χώρας, κι εκεί, στο Ωνάσειο όπου εργαζόταν, όλοι έπιναν νερό στ' όνομά του.

Οι πικρές σκέψεις για τον Γιάννη και τη γυναίκα του τη Θεανώ –ήξερε ότι δεν τη θεωρούσαν ιδανική σύντροφο για τον Αλέξανδρο– την απέτρεψαν να τηλεφωνήσει. Το ίδιο της είπαν και οι δείκτες του ρολογιού της· ήταν τέσσερις τα χαράματα. Η υπερένταση και η αγωνία την έκαναν να σηκωθεί κάμποσες φορές από την άβολη καρέκλα της. Προσπαθούσε να κλέψει ματιές από το χειρουργείο κάθε φορά που άνοιγε η πόρτα, αλλά ήταν αδύνατο να εντοπίσει αυτό που ήθελε. Ξαναβγήκε από το κτίριο, κι αυτή τη φορά επέλεξε μια γυναίκα για να ζητήσει τσιγάρο. Έπειτα από δυο ρουφηξιές επέστρεψε στη θέση της και βυθίστηκε στην καρέκλα.

Την κατέκλυσαν οι σκέψεις, όλες γλυκόπικρες. Θυμήθηκε πώς γνώρισε τον Αλέξανδρο σε ένα πάρτι στην Κηφισιά. Το είχε διοργανώσει ένας σπουδαίος πολιτικός μηχανικός, ο Αρίστος Δημητριάδης, κι έτυχε να την καλέσει η γυναίκα του, που ήταν αρχιτέκτονας και καθηγήτριά της στη σχολή. Εκεί λοιπόν συνάντησε τον Αλέξανδρο, που ήταν ένας μικρός θεός. Ψηλός και γεροδεμένος, με πολύ όμορφο πρόσωπο και εξαιρετικά χαρακτηριστικά, κι εκείνον τον αέρα του επιτυχημένου, ξεχώριζε από όλους τους υπόλοιπους. Όταν διαπίστωσε ότι κι εκείνη του αρέσει, δε δίστασε να του ζητήσει το τηλέφωνό του. Κι όταν έγινε η ανταλλαγή αριθμών εύκολα κι απλά, γνώριζε καλά πώς να τον χειριστεί. Καρδίτσα ξε-Καρδίτσα, που έλεγε κι η αδελφή του, ήξερε ότι είναι όμορφη και πολύ θηλυκή, ότι έχει δυναμισμό και μπρίο, επιχειρήματα για πολλά θέματα και κάτι βασικό και απαραίτητο, όπως πίστευε πάντα· πειθώ.

Ήταν θέμα χρόνου να γίνουν ζευγάρι, με την ίδια να καταβάλλει τη μεγαλύτερη προσπάθεια για να οικοδομήσει αυτή τη σχέση. Κι όταν ύστερα από οκτώ μήνες τής πρότεινε να

μείνουν μαζί στο Παλαιό Ψυχικό, το σπίτι που τότε νοίκιαζε ο ίδιος, ήξερε ότι όλα είχαν δέσει. Το σημαντικό, εκτός από τις πολύ καλές στιγμές τους, με ταξίδια, φαγητά, δεξιώσεις, εκδρομές, ήταν η ιλιγγιώδης άνοδος της καριέρας του, όταν η δική της ήταν ακόμα στα σπάργανα. Τότε ήταν που ήρθε η ιδέα του σπιτιού στα Μελίσσια, με την ίδια να κάνει μια κίνηση για να του αποδείξει –αν και δεν είχε τεθεί ποτέ τέτοιο θέμα– ότι τον αγαπάει πραγματικά και δεν τον θέλει για τα λεφτά του. Πούλησε το προικώο της στην Καρδίτσα κι έτσι συνεισέφερε ένα σημαντικό ποσό για την αγορά του οικοπέδου στα Μελίσσια. Δε σκέφτηκε όμως ούτε την ενδιέφερε ποτέ να το κατοχυρώσει νομικά.

Τότε ήταν –το θυμήθηκε– που λύσσαξε η αδελφή του Αλέξανδρου, η Ναταλία, θεωρώντας ότι με αυτή την κίνηση το ζευγάρι δεν πρόκειται να χωρίσει και θα συνδεθεί ακόμα περισσότερο. Θυμήθηκε τα απρόσμενα δώρα του Αλέξανδρου χωρίς να υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος λόγος, τις εκπλήξεις που της έκανε και την απογείωνε, όπως συνέβη με κάμποσα ταξίδια στο εξωτερικό, το απόλυτο δέσιμο μαζί της.

Και πώς καταντήσαμε έτσι μετά... Εκείνος να βλέπει ακόμα και αγώνες γκολφ ή μπυλιάρδου για να με αποφύγει, να κάθεται ως αργά στο γραφείο δήθεν για δουλειά, να κοιμάται στον καναπέ για να μην έρθει στο κρεβάτι... σκέφτηκε με πικρία. Ούτε και ξέρω από πότε έχουμε να βρεθούμε ως ζευγάρι, έστω πέντε βιαστικά λεπτά. Να με σιχαίνεται πια ως γυναίκα; Αποκλείεται. Είμαι καλύτερη από ποτέ. Να με βαρύνει; Πιθανόν. Αλλά δεν κάνουν έτσι, δεν κάθονται και μεπικροπίνουν. Δες και δεν έβλεπα ότι άδειαζαν τα μπουνάλια, ή ότι το σαλόνι μύριζε αλκοόλ το πρωί που έφενγα. Εντάξει, έχει προβλήματα, αλλά όλοι έχουν. Δεν μπορεί να ανοίξει μια κουβέντα, να

προτείνει να πάμε έστω για έναν καφέ, σαν άνθρωποι; Τραγικό μου φαίνεται όλο αυτό και δεν μπορεί να συνεχιστεί έτσι...

Τις σκέψεις της διέκοψε η εμφάνιση εκείνου του γιατρού, που ήταν συνοφρυωμένος λες και μόλις είχε φύγει από κηδεία. Η καρδιά της σφίχτηκε όπως τον πλησίασε.

«Έχω να σας πω ευχάριστα και δυσάρεστα πράγματα, αν και κάμποσα ακόμα είναι σε εξέλιξη. Η κατάσταση δείχνει να σταθεροποιείται κάπως. Κάναμε ανάταση των οστών και εξωτερική οστεοσύνθεση. Ευτυχώς δεν υπάρχουν σοβαρές επιπλοκές, είναι θαύμα στην κατάσταση που ήρθε, και φαίνεται ότι αποφεύγουμε δυσάρεστα θέματα, αν και πρέπει να περάσουν σαράντα οκτώ ώρες για να δούμε πώς θα αντιδράσει. Όμως...»

Αυτό το «όμως» έφτανε για να της προκαλέσει τρέμουλο στο χέρι.

«Από τη μεγάλη πρόσκρουση υπήρξε διατομή του οπτικού νεύρου –για να σας το πω κάπως απλά–, κάτι που επέφερε τύφλωση στον δεξιό οφθαλμό...»

Τρελάθηκε!

«Θέλετε να πείτε ότι...»

«Ότι δε βλέπει πια από το δεξί μάτι».

Η ταραχή της ήταν εμφανής από το τραύλισμα.

«Δηλαδή... αυτό δεν επανέρχεται;»

«Φοβάμαι πως όχι... Όχι...»

Έψαχνε από κάπου να στηριχτεί.

«Το άλλο; Με το άλλο μάτι όλα καλά;»

«Κι εδώ υπάρχουν σοβαρά θέματα... Από τη συντριβή του παρμπρίζ κομμάτια γυαλιού μπήκαν στο μάτι και το τραυμάτισαν σοβαρά. Ο χειρουργός οφθαλμίατρος που φωνάξαμε μας είπε ότι έχει υποστεί βλάβες στον κερατοειδή, στην ίριδα, στον φακό και στο υαλοειδές. Έχει ζημιά... Εκεί τον χειρουργούν τώρα για να αφαιρεθούν τα ξένα σώματα και να δούμε το μέγεθος της ζημιάς. Ελπίζουμε να το γλιτώσει...»

Η Άννα έπρεπε να συγκεντρώσει όλη της τη δύναμη για να μη σωριαστεί στο πάτωμα, καθώς την τύλιξε μια σκοτοδίνη χάνοντας στιγμιαία την όρασή της. Παρότι δεν είναι αυτό που λένε θρήσκος άνθρωπος, υποσχέθηκε μέσα της ότι, αν όλα πήγαιναν καλά, όσα ήταν εφικτό να πάνε, θα έμπαινε σε μια εκκλησία να ανάψει ένα κερί. Δάκρυα αυλάκωσαν το πρόσωπό της στη σκέψη ότι ο Αλέξανδρος όχι μόνο ήταν σακατεμένος, αλλά κινδύνευε να παραμείνει σε αυτή την κατάσταση και για το υπόλοιπο της ζωής του. Και η δεδομένη τύφλωση από το ένα μάτι είναι κάτι που δύσκολα αντέχεται, πόσο μάλλον αν υπάρχει εκτεταμένη ζημιά και στο άλλο. Κι αυτή η σκέψη την έστειλε πάλι έξω, για το τρίτο της τσιγάρο. Ήθελε να αγοράσει ολόκληρο πακέτο, αλλά αυτό δε γινόταν τη συγκεκριμένη στιγμή.

Πρέπει να κύλησε τουλάχιστον μία ώρα σκληρής για την ίδια αναμονής, κάτι που, εκτός από την ψυχή της, δυσκόλεψε και το σώμα της. Ένιωθε να την τρυπάνε χιλιάδες μικρές καρφίτσες, ενώ δεν αισθανόταν τα πόδια της από το μούδιασμα. Εκείνη τη στιγμή άνοιξε η πόρτα του χειρουργείου και ξεπρόβαλε ένα φορείο που έσπρωχνε μια νοσοκόμα. Παρατήρησε ότι ο ασθενής ήταν σκεπασμένος ολόκληρος κι αυτό την τάραξε πολύ και την ανάγκασε να σηκωθεί παραπατώντας, αφού δεν μπορούσε να ελέγξει τα πόδια της. Έστω κι

αν υπέφερε σωματικά, κατάφερε με σχετικά γρήγορες για την κατάστασή της κινήσεις να βρεθεί δίπλα στο φορείο. Ήθελε να τραβήξει εκείνο τον πράσινο μουςαμά για να δει ποιος ήταν σκεπασμένος, αλλά για καλή της τύχη –πραγματική τύχη για την ίδια– η νοσοκόμα έκανε νεύμα σε δυο μικροκαμωμένες γυναίκες που κάθονταν στην πρώτη σειρά των καθισμάτων να πλησιάσουν κοντά της.

Έκανε ασυναίσθητα τρία βήματα πίσω, και τότε είδε τις δυο γυναίκες να πέφτουν πάνω στο φορείο και να ξεσπούν σε γοερά κλάματα που έσκισαν βίαια την ησυχία της αίθουσας. Πήγε κι άλλο πίσω κι ένιωσε ανακούφιση που ο νεκρός –από σφοδρό τροχαίο– δεν ήταν ο δικός της άνθρωπος. «Η ζωή... ο θάνατος... Όλα δίπλα δίπλα...» σιγομουρμούρισε, και επέλεξε να βγει από την αίθουσα για να πάρει μια μεγάλη ανάσα. Αυτή κι αν ήταν ανακούφιση, τη στιγμή που οι δυο γυναίκες κόντευαν να σκίσουν τα ρούχα τους από τον πόνο μπροστά στον παγωμένο άνθρωπό τους.

Η Άννα άφησε το σώμα της να ακουμπήσει στον βρόμικο τοίχο, άφησε και τα δάκρυά της να κυλήσουν στο ταλαιπωρημένο της πρόσωπο, δάκρυα καυτά που την αφύπνισαν περισσότερο από τον κρύο αέρα. Ας ζήσει κι ας είναι όπως να 'ναι... σκέφτηκε ακαριαία, με τα μάτια της καρφωμένα στις δυο γυναίκες που είχαν παραμορφωθεί από τον πόνο και το κλάμα. Όταν το φορείο χάθηκε από το οπτικό της πεδίο, ξαναμπήκε στην αίθουσα, εκεί όπου όλα τα μάτια ήταν βουρκωμένα. Είχε φύγει ένας άνθρωπος, αλλά στην πραγματικότητα όλοι αγωνιούσαν για τον δικό τους, που έδινε μάχη σε κάποιο από τα χειρουργεία του ΚΑΤ.

Η μέρα, που δεν ξέρει από γεννήσεις, θανάτους, πόνους, λύπες, χαρές, αγωνίες, χτυποκάρδια, φτερουγίσματα των ψυ-

χών, είχε πια αρχίσει να ξεπροβάλλει με αποφασιστικότητα, κι αυτό έδωσε κουράγιο στην Άννα. «Αν μπει η μέρα και τα καταφέρει, όλα θα είναι αλλιώς», είπε στον εαυτό της, τη στιγμή που κοιτούσε το ρολόι της, με τους δείκτες, επίσης ασυγκίνητους, να δείχνουν επτά. Σκέφτηκε ότι πλέον θα μπορούσε να τηλεφωνήσει –με βαριά καρδιά– στον Γιάννη Μπερδέση, που αν δεν είχε ήδη ξεκινήσει για τη δουλειά του, σίγουρα θα ετοιμαζόταν να φύγει. Τον κάλεσε στο κινητό και του εξήγησε με όσες λεπτομέρειες μπορούσε όσα είχαν συμβεί τη νύχτα και όσα της είχε πει εκείνος ο γιατρός που την ενημέρωσε για την κατάσταση του Αλέξανδρου.

Τον άκουσε ταραγμένο κι ήξερε καλά ότι η φράση που της είχε ήταν μόνο για παρηγοριά: «Όλα θα πάνε καλά, να είσαι σίγουρη γι' αυτό. Είναι θηρίο ο Αλέξανδρος, δεν καταλαβαίνει τίποτα. Ξεκινάω, δε θ' αργήσω». Έμενε στην Πεντέλη κι όντως δε θα του έπαιρνε πολύ χρόνο για να φτάσει, αλλά ο άλλος γιατρός, αυτός του χειρουργείου –ο Ιάκωβος Λαμπρόπουλος–, ήταν πιο γρήγορος. Η Άννα πετάχτηκε προς το μέρος του σαν γάτα που τινάζεται κάτω από τις ρόδες του αυτοκινήτου.

Εκείνος έβγαλε το χειρουργικό σκουφάκι, κι αφού το έβαλε στην τσέπη της πράσινης στολής του, την κοίταξε στα μάτια. «Είμαστε τυχεροί. Όλα πήγαν καλά», της είπε. «Είναι γερός οργανισμός και άντεξε. Βέβαια τώρα θα αρχίσει ο άλλος αγώνας, αυτός της αποκατάστασης, αλλά το βασικό είναι ότι δε δείχνει να κινδυνεύει η ζωή του. Όλα είναι υπό έλεγχο...»

Τα δάκρυα μιας ανείπωτης ανακούφισης κύλησαν λυτρωτικά στο σκαμμένο από την αγωνία πρόσωπό της. Του έπιασε το χέρι και το φίλησε, με τον γιατρό να το τραβάει και να τη χτυπάει παρηγορητικά στον ώμο.

«Τώρα θα χρειαστεί μεγάλη υπομονή... Και από τον ίδιο

κι απ' όλους σας...»

«Θα κάνουμε ό,τι χρειαστεί... Γιατρέ, πώς είναι τα μάτια του;»

Εκείνος συνοφρυώθηκε. «Σας έχουν ήδη ενημερώσει ότι στον δεξιό οφθαλμό η ζημιά είναι ανεπανόρθωτη, αφού υπάρχει διατομή του οπτικού νεύρου. Αλλά φοβάμαι ότι και ο αριστερός έχει σοβαρό πρόβλημα... Τα θραύσματα που μπήκαν έχουν προκαλέσει πολλές ουλές στον κερατοειδή και στον σκληρό χιτώνα, και η όραση θα είναι εξαιρετικά περιορισμένη. Αλλά το βασικό είναι ότι ο άνθρωπος ζει... Τα υπόλοιπα θα αντιμετωπιστούν στην πορεία...»

«Γιατρέ, μπορώ να...»

«Κάντε λίγη υπομονή ακόμα. Τον μεταφέρουν στην εντατική, κι αφού τον τακτοποιήσουν, θα μπορέσετε να τον δείτε».

Η καρδιά της χτυπούσε δυνατά και η ίδια δεν ήταν σε θέση να τακτοποιήσει τις σκέψεις που τη βομβάρδιζαν. Έτσι βυθισμένη στην αγωνία και την πίκρα της τη βρήκε ο Γιάννης Μπερδέσης, που την έπιασε από τον ώμο και τη φίλησε απαλά στο κεφάλι. Η Άννα τον αγκάλιασε παραμερίζοντας κάθε κακή σκέψη γι' αυτόν και του μετέφερε όσα της είχε πει εκείνος ο γιατρός.

«Γιάννη, ζει, αλλά θα μείνει τυφλός για πάντα; Δε θα το αντέξει αυτό...»

«Περίμενέ με λίγο, θα γυρίσω αμέσως», της είπε και κατευθύνθηκε προς τα χειρουργεία.

Η ανησυχία της Άννας φούντωσε ξανά όταν είδε ότι η ώρα περνούσε και ο Γιάννης δεν εμφανιζόταν. *Μήπως τα πράγματα δεν είναι όπως μου τα είπαν;* ήταν η σκέψη που την τάραξε πολύ και την έκανε να νιώσει σύγκρουο. Δάγκωσε τα δάχτυλά της κι ένα απ' αυτά μάτωσε, αφού τραβήχτη-

κε μια παρωνυχίδα. Το τύλιξε με ένα χαρτομάντιλο που είχε στην τσέπη της φόρμας της, αλλά όταν είδε στην απέναντι πόρτα τον Γιάννη, το μόνο που δεν την ενδιέφερε ήταν το δάχτυλό της.

«Γιάννη!»

«Άννα, όλα είναι όπως σου τα είπε ο γιατρός. Είναι βέβαια δύσκολη η κατάσταση, αλλά το κυριότερο είναι ότι τα κατάφερε...»

«Και τώρα;»

«Τι τώρα;»

«Εννοώ βλέπει, ή μάλλον θα βλέπει καθόλου; Γιατί κι εγώ τώρα συνειδητοποιώ ότι στην πραγματικότητα είναι τυφλός...»

«Ναι, υπάρχει θέμα, αλλά σου ξαναλέω ότι το βασικό είναι πως δεν κινδυνεύει η ζωή του. Σε αυτό πρέπει να μείνουμε και να 'μαστε ευχαριστημένοι».

«Ναι, εντάξει, δίκιο έχεις... Τον είδες καθόλου;»

«Τον είδα».

«Αχ, πρέπει να τον δω!»

«Άννα, θα σου μιλήσω ειλικρινά. Είναι σε πολύ κακή κατάσταση και δεν ξέρω αν...»

Πέταξε τα νύχια της σαν θυμωμένη γάτα. «Άκου, Γιάννη, δεν είμαι κανένα κοριτσάκι! Θα τον δω όπως κι αν είναι, και πραγματικά αδιαφορώ για όλα τα υπόλοιπα...»

Αλλά όταν έπειτα από λίγα λεπτά τον αντίκρισε στον θάλαμο της εντατικής, ένας βρόχος της πίεσε τον λαιμό, φράζοντας κάθε δίοδο οξυγόνου. Χρειάστηκε να πάρει μια βαθιά ανάσα για να αποκτήσει ξανά την αυτοκυριαρχία της. Στην ουσία βρισκόταν μπροστά σε μια φασκισμένη μούμια που της προκαλούσε ταραχή, αν όχι τρόμο. Όλο του το κεφάλι και το πρόσωπο ήταν τυλιγμένο με γάζες, που σε αρκετά σημεία ήταν ήδη μα-

τωμένες, αν και μόλις είχαν τοποθετηθεί. Δε φαινόταν τίποτα παρά μόνο τα χείλη του, κι αυτά πρησμένα και κακοποιημένα, με δυο σωληνάκια να «ποτίζουν» το «άγαλμα».

Ταράχτηκε πολύ όταν τον είδε έτσι και δυσκολευόταν να τον κοιτάξει, αφού η εικόνα έκανε την καρδιά της να πονάει. Όταν κατάφερε να εστιάσει το βλέμμα της πάνω του, παρατήρησε ότι όλο το πρόσωπό του –όσο δηλαδή φαινόταν– ήταν ιδιαίτερα πρησμένο, μελανιασμένο. Χωρίς να το θέλει, ένας στίχος του αγαπημένου της Νίκου Καββαδία τής ήρθε ακαριαία στο μυαλό. «Πολλά έχουν δει τα μάτια μου, μ' αυτό μου φέρνει τρόμο...» Με δάκρυα στα μάτια τον πλησίασε και επιχείρησε να χαϊδέψει τα ακίνητα πόδια του.

«Σιγά!» την τρώμαξε ο Γιάννης. «Έχει χτυπήματα και στα πόδια. Με προσοχή λοιπόν...»

Είναι σμπαραλία λοιπόν, σκέφτηκε, δίχως να εξωτερικεύσει τη σκέψη της αυτή. Είδε τον Γιάννη κι εκείνο τον άλλο γιατρό, τον Ιάκωβο Λαμπρόπουλο, να συζητούν χαμηλόφωνα στην άκρη του θαλάμου. Κι όταν ο χειρουργός έφυγε, στράφηκε στον Γιάννη. «Σίγουρα δεν κινδυνεύει; Η όλη εικόνα είναι πολύ κακή...»

«Ναι, είναι, Άννα, αλλά όντως δεν υπάρχει κίνδυνος, παρότι πρέπει να περάσουν κάμποσες ώρες ακόμα για να σιγουρευτούμε ότι δε θα συμβεί κάποια επιπλοκή. Αλλά τα κατάφερε».

Την πλημμύρισαν σκέψεις που κράτησε πάλι για τον εαυτό της. *Τι ακριβώς κατάφερε; Εδώ μιλάμε για έναν σακατεμένο άνθρωπο που, ακόμα κι αν συνέλθει και σηκωθεί, θα είναι βυθισμένος στο σκοτάδι. Κι αυτό θα τον τσακίσει περισσότερο από οτιδήποτε... Τον ξέρω καλά... Έτσι όπως τον βλέπω, θα θέλει μια μόνιμη νοσοκόμα δίπλα του... Μια σοβαρή απογοήθεια δραπέτευσε από το στόμα της: «Θα είναι για καιρό έτσι,*

Γιάννη; Ή μάλλον θα μείνει καιρό εδώ;».

«Ναι, θα πάρει καιρό για να συνέλθει και να είναι σε θέση να επικοινωνήσει. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τους κρατάνε διασωληνωμένους. Όσο για την εντατική, όλα θα εξαρτηθούν από την αντίδραση του οργανισμού». Έκανε μερικά βηματάκια προς την πόρτα, κι όταν γύρισε, της είπε με σταθερή φωνή: «Άννα, πρέπει να είσαι δυνατή... Έχει να ανεβεί βουνό κι όλα θα είναι πάρα πολύ δύσκολα, τουλάχιστον στην αρχή... Και πρέπει να σου πω, οφείλω να σου πω, ότι τίποτα πια δε θα είναι όπως πριν...».

Το βουβό της πρόσωπο γέμισε με ρυάκια από δάκρυα, με το στήθος της να ανεβοκατεβαίνει από τη δυσκολία να αναπνεύσει. Κοίταξε έξω από το παράθυρο. Η βροχή είχε σταματήσει, αλλά μέσα της όλα ήταν μουσκεμένα, κι αυτό την έκανε να νιώθει σύγκρυο, κάτι που αυτόματα την έσπρωξε να κουμπωθεί μέχρι τον λαιμό.

Το βλέμμα της επέστρεψε στον εντελώς ακίνητο Αλέξανδρο, ένα σπασμένο σπίρτο που αδυνατούσε να εκπληρώσει οποιαδήποτε αποστολή του. *Πώς θα το αντέξω;* σκέφτηκε, αλλά αμέσως κούνησε το κεφάλι της για να απομακρύνει αυτή την πικρή σκέψη που τη δηλητηρίαζε και τη γέμιζε άγχος σε μια εντελώς άκαιρη στιγμή. Κι ήθελε πολύ να μετανιώσει γι' αυτή τη σκέψη της, αλλά δεν ήξερε αν μπορούσε...

2

ΗΘΕΛΕ ΝΑ ΑΦΗΣΕΙ στην άκρη ευγένειες και τυπικότητες που επέβαλλαν οι περιστάσεις και να πετάξει στα μούτρα του Γιάννη Μπερδέση όσες βρισιές μπορούσε να σκεφτεί, να τον κάνει να μην ξέρει από πού να φύγει. Γιατί η Άννα Ρουμπάνη ένιωσε ιδιαίτερα θιγμένη όταν ο γιατρός, φίλος του άντρα της, τη ρώτησε το απόγευμα στο νοσοκομείο –και θεώρησε το ύφος του ιδιαίτερος ενοχλητικό– αν χρειάζεται κάποια οικονομική βοήθεια λόγω της βεβαρυσμένης κατάστασης του Αλέξανδρου.

«Είμαστε μια χαρά, ευχαριστώ, Γιάννη, δε χρειάζομαι κάτι», του απάντησε κοφτά, αλλά μία ώρα αργότερα, πίνοντας καφέ με τη φίλη της Όλγα σε ένα μικρό μπιστρό στην Κηφισιά, δεν είχε λόγο να κρατήσει το ξέσπασμά της.

«Τι ήθελε να μου πει ο μαλάκας; Ότι έχουμε ανάγκη από φιλανθρωπία; Να βάλει τα λεφτά του εκεί που ξέρει! Λες και το κούτελό μου γράφει “Προσοχή, νεόπτωχη”! Δε θέλουμε τίποτα, ρε κύριε, πώς διάολο το σκέφτηκες; Ποιος σου έδωσε το δικαίωμα; Πώς προσβάλλεις έτσι τον άλλο;»

Η Όλγα Γεωργιάδου, καθηγήτρια φιλόλογος στο επάγγελμα, είχε διαφορετική άποψη. Η ίδια καταλάβαινε καλά τι σημαίνουν δυσκολίες, αφού προσπαθούσε να επιβιώσει κάνοντας ιδιαίτερα μαθήματα αρχαίων και έκθεσης σε ένα απόλυτα γκρίζο περιβάλλον· μια πληρωνόταν και μια δεν πληρωνόταν, έχανε και παιδιά που αδυνατούσαν να πληρώσουν οι δικοί τους, κι έτσι, γεμάτη πίεση, ανασφάλεια και αγωνία

για την κάθε ημέρα, δύσκολα τα έβγαζε πέρα στο μικρό της διαμέρισμα στην Αγία Παρασκευή.

«Κοίταξε, Άννα, δεν κρύβεται πάντα ειρωνική διάθεση στα λόγια του. Όλη αυτή η ιστορία με τον Αλέξανδρο είναι μεγάλο λούκι, και μπορεί ο Γιάννης πράγματι να το σκέφτηκε ανθρώπινα. Αν μου συνέβαινε κάτι ανάλογο, κι εσύ θα προσφερόσουν να με βοηθήσεις. Άρα μη βιάζεσαι να τον κρίνεις. Μπορεί και να το είπε με καλή πρόθεση...»

«Έλα τώρα, πλάκα μου κάνεις; Ο τύπος όχι απλώς με αντιπαθεί, αλλά με σιχαίνεται! Κι έχει πολλούς λόγους γι' αυτό. Και βρήκε ευκαιρία να με ειρωνευτεί γιατί νομίζει ότι με τη δουλειά που κάνω –γιατί πιστεύει ότι... καθαρίζω βιτρίνες!– δε θα μπορούσα να πληρώσω ούτε τους καφέδες στο νοσοκομείο! Αλλά του έδειξα τι μπορώ να κάνω και τον αποστόμωσα. Για άλλη μια φορά, ξέρεις εσύ...»

«Τι εννοείς; Έχω χάσει κάτι;»

«Έκανα αυτό που έπρεπε. Κοίταξε, έχουν περάσει δέκα μέρες από το ατύχημα και κατάλαβα ότι ο Αλέξανδρος δεν μπορεί να μείνει ολομόναχος, ειδικά τώρα που δεν είναι πια σε καταστολή. Τρία βράδια έμεινα δίπλα του και, σου το λέω ειλικρινά, πέθανα! Δε γινόταν να συνεχιστεί αυτό το βιολί, γιατί με τέτοια εξόντωση δεν μπορώ να δουλέψω. Κι αυτό δε γίνεται, όπως καταλαβαίνεις. Έτσι, φρόντισα να κλείσω μια αποκλειστική νοσοκόμα που κάθεται όλο το βράδυ. Τα πρωινά δεν υπάρχει θέμα. Πάω λίγο από κει, είναι κι οι γιατροί, βολεύεται η κατάσταση. Τα βράδια ήταν το θέμα και τώρα το έλυσα».

«Φαντάζομαι ότι το βάρος είναι μεγάλο, Άννα...»

«Είναι, Όλγα, αλλά δε γινόταν αλλιώς».

«Υπάρχει καμιά πρόβλεψη;»

«Όχι ακόμα. Δεν τον είδες σήμερα; Δεν έχει καμιά επι-

κοινωνία. Οι γιατροί μού λένε συνέχεια ότι είναι θέμα χρόνου, αλλά εκείνος είναι βυθισμένος ακόμα στη σιωπή και στο σκοτάδι. Κι αλήθεια, τρέμω τη στιγμή που θα ξυπνήσει και θα συνειδητοποιήσει τι συμβαίνει... Τότε θα αρχίσει ο γολγοθάς, τώρα δεν είναι τίποτα μπροστά σ' αυτά που έρχονται...» Την άλλη μισή αλήθεια την είπε στον εαυτό της όταν επέστρεψε σπίτι, διαλυμένη ψυχολογικά και σωματικά: «Αλήθεια δεν ξέρω πόσο θα αντέξω... Και δεν είναι καθόλου εύκολο και το οικονομικό σκέλος. Μέρα μπαίνει, μέρα βγαίνει, ματώνω οικονομικά. Και φοβάμαι ότι αυτό θα συνεχιστεί για καιρό, αφού θα χρειαστεί γυναίκα και για το σπίτι, όταν γυρίσει».

Φτιάχνοντας μια πρόχειρη σαλάτα –απλώς για να βάλει κάτι στο πικρό στόμα της πριν πέσει για ύπνο– μάλωσε τον εαυτό της για τις προηγούμενες σκέψεις της. «Ο άνθρωπος δίνει μάχη κι εγώ κάθομαι και σκέφτομαι διάφορα; Τα νεύρα μου, Θεέ μου!» Νεύρα που κόντεψαν να σπάσουν όταν της τηλεφώνησε η Ναταλία, η αδελφή του Αλέξανδρου, με την οποία είχε να μιλήσει πολύ καιρό. Συναντήθηκαν βέβαια στο νοσοκομείο, αλλά δε μίλησαν περισσότερο από πέντε λεπτά, έτσι για να της κάνει μια σχετική ενημέρωση. Στην αρχή την άκουσε στο τηλέφωνο προσεκτική και τυπική και σχεδόν παρηγορητική –κι απόρησε μέσα της η Άννα–, αλλά μετά, όταν ήρθε το... παρασύνθημα, κατάλαβε ότι τίποτα δεν έχει αλλάξει.

«Πότε μπορώ να περάσω να πάρω τα κλειδιά του γραφείου του Αλέξανδρου; Να δω τι δουλειές έχει αφήσει, μήπως χρειαστεί να κάνω κάτι πριν γυρίσω στο νησί, καταλαβαίνεις...»

Τότε έσπασαν τα νεύρα της και ξέσπασε.

«Όχι, δεν καταλαβαίνω! Από πού κι ως πού να πάρεις τα κλειδιά; Ο αδελφός σου έχει γυναίκα που μπορεί να κά-

νει τα πάντα!»

«Δε νομίζω... Ειδικά με το τελευταίο, δε νομίζω καθόλου... Απ' ό,τι ξέρω, δεν τον βοηθούσες και ιδιαίτερα, είχες άλλες ασχολίες...»

«Τι εννοείς; Δε σου επιτρέπω! Κι αν θέλεις να ξέρεις –που κι εγώ δε νομίζω ότι θέλεις πραγματικά–, αν κάποιος έκανε κάτι σ' αυτό το σπίτι τα τελευταία χρόνια, ήμουν εγώ...»

«Μα καλά, δεν ντρέπεσαι; Τέτοιες ώρες λες τέτοια πράγματα; Τι παριστάνεις; Τη σιδηρά κυρία; Δε σου πάει καθόλου! Κι αν νομίζεις ότι μπορείς να μας αποξενώσεις, είσαι πολύ γελασμένη!»

«Εσύ να ντρέπεσαι, που πάντα στεκόσουν απέναντι», της είπε και της έκλεισε το τηλέφωνο.

Ξέσπασε σε ένα έντονο κλάμα, δίχως να ψάξει αν ήταν από τα νεύρα της εξαιτίας του τηλεφωνήματος ή της γενικότερης κατάστασης. Κι όταν συνήλθε, σκέφτηκε ότι ένα ζεστό μπάνιο θα της αφαιρούσε μεγάλο βάρος από πάνω της και θα την ηρεμούσε αρκετά.

Αμέσως μετά, διαπίστωσε κάτι που την τάραξε πολύ. Ένωθε φοβία μέσα στο ίδιο της το σπίτι, κι αυτό της φάνηκε πολύ παράξενο. Γιατί τα περισσότερα βράδια ο Αλέξανδρος επέστρεφε πολύ αργά στο σπίτι, όταν πια εκείνη είχε ξαπλώσει. Όμως η σκέψη της επιστροφής, της βουβής επιστροφής, ήταν ικανή να την ηρεμεί, κάτι που δε συνέβαινε πλέον. Πήρε το πάπλωμα και το μαξιλάρι από την κρεβατοκάμαρα και τα έβαλε στον καναπέ του σαλονιού. Άναψε τα δυο πορτατίφ, γύρισε την τηλεόραση στο συνδρομητικό κανάλι που έπαιζε ένα ντοκιμαντέρ για τη ζωή των άγριων ζώων σε μια σαβάνα της Αφρικής, άφησε μια βαθιά ανάσα και ξάπλωσε, αφού πρώτα είχε φροντίσει να διπλοκλειδώσει πόρτες

και μπαλκονόπορτες, κάτι που δεν έκανε ποτέ στο παρελθόν.

Ένωθε ότι δεν μπορούσε να ηρεμήσει με τίποτα. Σηκώθηκε τρίβοντας με τα χέρια της τις πιτζάμες της, πήρε ένα μικρό ποτήρι από τον μπουφέ, έβαλε ένα λικέρ –αγορασμένο από τον Αλέξανδρο– και κάθισε ξανά στον καναπέ. Σε λιγότερο από πέντε λεπτά επανέλαβε την κίνησή της, κι ύστερα, όταν δοκίμασε και τρίτη φορά –πρωτοφανές για κείνη–, ένιωσε μέσα της χαλαρότητα και γαλήνη.

Την τύλιξε ολόκληρη μια σκέψη. Ίσως αυτό να τον παρηγορούσε... Το ποτό... Να τον απάλλαζε από τις σκέψεις και τα βάρη, να τον οδηγούσε σε μια νηφαλιότητα, απλώς να του άδειαζε μυαλό του. Αλλά αυτό πήγε και να τον σκοτώσει...

Τα τσίνορά της βάρυναν τόσο πολύ, ώστε δεν είχε τη δύναμη να ξανασηκωθεί για να σβήσει τα πορτατίφ ούτε την τηλεόραση, που ένιωθε να τη νανουρίζει. Και το ήθελε πολύ...

Δεν ήξερε ούτε τι ώρα ήταν, ούτε τι μέρα, δεν καταλάβαινε καν πού βρισκόταν, όταν χτύπησε το τηλέφωνο. Πετάχτηκε σαν ελάφι που δέχεται επίθεση από τίγρη. Με έναν μορφασμό έκπληξης, άκουσε από την άλλη γραμμή την κυρία που πρόσεχε τον Αλέξανδρο, τη Σβιέτα, να προσπαθεί να της εξηγήσει με σπαστά ελληνικά: «Κύριο Αλέξαντρο ξύπνησε και πονάει πολύ, φωνάζει, κλαίει! Κυρία, πρέπει να 'ρθείτε!».

«Φώναξε μια νοσοκόμα και έρχομαι αμέσως», είπε με βραχνή φωνή.

Πετάχτηκε από τον καναπέ τινάζοντας απρόσεκτα το πάπλωμα, που με τη σειρά του πέταξε κάτω το ανθοδοχείο. Οι μαργαρίτες τινάχτηκαν έξω από το νερό, που χύθηκε στο τραπέζι δίπλα από τον καναπέ, πλάι στο σπασμένο πια βάζο.

Αυτό την ξύπνησε για τα καλά.

«Γαμώτο, εγώ θα τρελαθώ!» είπε φωναχτά, λες κι απευ-

θυνόταν στο πάπλωμα.

Αδιαφόρησε για τις ζημιές στο τραπέζακι και πήγε βιαστικά στην κρεβατοκάμαρα για να ντυθεί. Άναψε το φως και τότε κοίταξε το ρολόι της. Ήταν πέντε παρά δέκα, χάραμα, ένα κρύο χάραμα γεμάτο σκληράδα. Φόρεσε μια φόρμα κι ένα ζευγάρι αθλητικά παπούτσια, έριξε από πάνω ένα μπουφάν και, δίχως καν να πλυθεί, κατευθύνθηκε προς το αυτοκίνητο, ξεκινώντας βίαια έναν μαραθώνιο για τον οποίο δεν ένιωθε έτοιμη...

«Πονάω, πονάω! Θα σπάσει το κεφάλι μου!» ακούστηκε η μπάσα φωνή του Αλέξανδρου, ο οποίος προσπαθούσε να καταλάβει πού βρισκόταν και, το κυριότερο, γιατί δεν έβλεπε.

Έφερε το ένα χέρι στο πρόσωπό του –το άλλο δεν μπορούσε καν να το σηκώσει–, αλλά μια έμπειρη νοσοκόμα, που στο μεταξύ είχε βρεθεί στον θάλαμο, τον σταμάτησε με ήπιες κινήσεις, προσπαθώντας να τον ηρεμήσει.

Η Σβιέτα έκανε δυο βήματα πίσω όταν ένας νεαρός γιατρός έλεγε σε μια άλλη νοσοκόμα να του κάνει μια ηρεμιστική ένεση για να τον ησυχάσει.

«Το κεφάλι μου, τα πόδια μου, Χριστέ μου!» ούρλιαξε ο Αλέξανδρος, που μέσα από τους επιδέσμους προσπαθούσε να ανοιγοκλείσει τα μάτια αλλά δεν τα κατάφερε. «Δε βλέπω!» είπε με μια σπαρακτική φωνή, που λύγισε όσους ήταν στον θάλαμο.

Παρά την απειρία του, ο νεαρός γιατρός τον έπιασε ήρεμα από το χέρι –το άλλο ήταν στον γύψο– και πίεσε μαλακά τα δάχτυλα. «Ηρεμήστε, όλα θα πάνε καλά... Είστε στο ΚΑΤ, είχατε ένα ατύχημα με το αυτοκίνητο, αλλά πλέον όλα είναι

ελεγχόμενα. Βρίσκεστε σε καλά χέρια και σιγά σιγά θα συνέλθετε...»

«Ποιος είσαι εσύ;» ψέλλισε ο Αλέξανδρος, που ακόμα δεν μπορούσε να καταλάβει πολλά πράγματα.

«Σαράκης λέγομαι. Είμαι γιατρός εδώ στο ΚΑΤ», απάντησε με ήρεμη φωνή. «Είχατε ένα χτύπημα στο κεφάλι και χρειάστηκε να σας χειρουργήσουν. Όλα πήγαν καλά... Έχετε σπάσει το ένα χέρι και έχετε κατάγματα στα πόδια, αλλά αυτά θα περάσουν γρήγορα».

Οι πληροφορίες που πήρε τον έκαναν να νιώσει χειρότερα. Όσο κι αν πίεζε το μυαλό του, δε θυμόταν το παραμικρό. Σαν να υπήρχε το απόλυτο κενό μέσα του, χωρίς την παραμικρή σύνδεση με το πριν. Ξεπέρασε γρήγορα όσα άκουσε και επανήλθε στο θέμα που τον βασάνιζε από τη στιγμή που ένιωσε να ξυπνάει.

«Γιατρέ, δε βλέπω, σαν να μη δουλεύουν τα μάτια μου...»

Στον θάλαμο είχε μπει πια ο πολύ έμπειρος Ιάκωβος Λαμπρόπουλος, που ανέλαβε να χειριστεί το θέμα κάνοντας ένα νεύμα στον νεαρό συνάδελφό του. «Κύριε Παυλή, πρέπει να μείνετε λίγο ήρεμος γιατί είστε στην ανάρρωση και...»

«Τα είπαμε αυτά! Τράκαρα και μου έκαναν εγχείρηση. Γιατί δε βλέπω;» ρώτησε με ένταση στη φωνή του.

«Έχετε επιδέσμους στο κεφάλι και το πρόσωπο. Κάντε λίγη υπομονή και θα τους βγάλουμε», είπε ο γιατρός, πιάνοντας κι εκείνος το χέρι του τραυματία.

«Πότε;» είπε νευρικά ο Αλέξανδρος, την ώρα που προσπαθούσε να στρίψει κάπως το σώμα του.

Εκείνη τη στιγμή μπήκε στον θάλαμο η Άννα Ρουμπάνη, που αναθάρρησε όταν είδε τον σύντροφό της να κινείται και να ανοιγοκλείνει το στόμα του. Γιατροί, νοσοκόμες και Σβιέ-

τα τους άφησαν μόνους τους. Με μια απαλή κίνηση η Άννα τού φίλησε το χέρι και πλησίασε το πρόσωπό της στο δικό του. Το δέρμα της ένιωσε τις γάζες που τους χώριζαν, αλλά η δική της ξεστασιά έφτασε στον σακατεμένο άνθρωπο που πήρε μια ανάσα.

«Αλέξανδρε!» είπε με τρεμάμενη φωνή, τριβόντας το γερό χέρι του.

Εκείνος δεν κατάφερε να ψελλίσει ούτε λέξη, παρότι τα χειίλη προσπάθησαν πολύ γι' αυτό. Δεν ένιωθε ντροπή, ταραχή, αμηχανία. Μόνο φόβο κι αγωνία. Κι αυτά ήταν που προκάλεσαν τα δάκρυά του, μουσκεύοντας τους επιδέσμους του. Ένας λυγμός ξέφυγε με ταχύτητα από τα τρίαβαθα της ψυχής του. Κι αφού απέδρασε στον έξω κόσμο, τον άφησε να μιλήσει.

«Άννα, πονάω παντού... Άννα, τι έπαθα; Γιατί δε βλέπω;» της είπε με σπασμένη φωνή.

Ήταν η σειρά της να νιώσει τρέμουλο, και για πρώτη φορά αισθάνθηκε τόσο αδύναμη μπροστά του. Άφησε τον αέρα να βγει από τις κυψέλες της κι αυτό την έκανε να ανακτήσει την αυτοκυριαρχία της. «Ήσουν άτακτο παιδί και χτύπησες!» του είπε με παιχνιδιάρικη χροιά στη φωνή της.

Εκείνος δεν την κατάλαβε και ένιωσε να αγριεύει μέσα του.

«Μωρό μου, φαίνεται ότι γλίτρησε το αυτοκίνητο στη βροχή και ξέφυγε από την πορεία του σ' αυτόν τον καταραμένο περιφερειακό», συμπλήρωσε εκείνη, φράση που τον ηρέμησε αμέσως.

Κι όχι μόνο τον ηρέμησε, αλλά εξωτερίκευσε και μια σκέψη του. «Πόσο καιρό έχεις να με πεις “μωρό σου”; Ούτε και θυμάμαι...» της είπε χαμηλόφωνα, κάνοντάς τη –δίχως να το θέλει– να νιώσει άσχημα. Ξέχασε αμέσως την προηγούμενη σκέψη του και επανήλθε στη σκληρή πραγματικότητα. «Άννα,

τι σου είπαν οι γιατροί;»

«Κοίταξε, Αλέξανδρε, χτύπησες σοβαρά κι αλήθεια σάθηκες τυχερός, γιατί τα πράγματα μπορούσαν να είναι πολύ χειρότερα...»

«Τι σου είπαν;»

«Χτύπησες στο κεφάλι... Κάταγμα... Ήσουν στην εντατική μία εβδομάδα. Ευτυχώς όλα πήγαν καλά. Έχεις χτυπήσει επίσης στα πόδια και στο χέρι, αλλά αυτά μη σε ανησυχούν καθόλου. Πταίσματα, που είπαν κι οι γιατροί».

«Άννα, δε βλέπω... Νιώθω να μην ανοίγουν τα μάτια μου. Δε σε βλέπω, μόνο σε ακούω...»

Εκείνη δάγκωσε τα χείλη της αλλά πήρε γρήγορες στροφές. «Πώς να με δεις αφού είσαι με επιδέσμους; Είπαμε, ήταν σοβαρό το χτύπημα, σε έχουν τυλίξει, πρέπει να κάνεις λίγη υπομονή...»

«Δηλαδή, μετά θα...»

«Μόλις ξεπρηστούν λίγο ακόμα τα χείλη σου, θα σου φέρω αυτό που λατρεύεις· προφιτερόλ», έσπευσε εκείνη να αλλάξει κουβέντα.

«Θα μείνω καιρό εδώ, Άννα;»

«Δε νομίζω τόσο πολύ. Μόλις σου κόψουν τα ράμματα, θα φύγουμε. Χέρι και πόδια είπαμε δε μας ανησυχούν, μπορείς να είσαι και σπίτι».

Δεν είχε άλλες δυνάμεις να την παρακολουθήσει κι άφησε το φασκιωμένο του πρόσωπο να γείρει πλάγια στο μαξιλάρι. Ήθελε πολύ να τη ρωτήσει αν τον αγαπάει ακόμα, αν νιώθει ότι είναι ο άνθρωπός της, αν μπορούν να είναι ξανά κοντά, όπως παλιά. Δεν ήξερε αν τον φρέναραν κάποια πράγματα μέσα του ή αν τον εμπόδιζε η κατάστασή του. Όμως, όπως έγειρε στο μαξιλάρι, είδε τον εαυτό του να την αγκαλιάζει

και να τη φιλάει με πάθος, να χαϊδολογάει το πλούσιο στήθος της, να της ψιθυρίζει γλυκόλογα, κι ύστερα να την παίρνει στα χέρια λες και ήταν πούπουλο και να την ακουμπάει ανάλαφρα στο μεγάλο κρεβάτι τους...

Εκείνη τον άφησε να κοιμηθεί, χαϊδεύοντας το χέρι του. Κατακλύστηκε από πικρά συναισθήματα. Σε κάθε αναποδιά τα παρατούσες... Δεν είχες καμιά δύναμη μέσα σου να αντιμετωπίσεις τις δυσκολίες... Κλεινόςουν στο καβούκι σου και δεν έλεγες κουβέντα... Μόνο το ποτό γινόταν φίλος και σύντροφός σου... Και τώρα σ' έφαγε! συλλογίστηκε. Στο μυαλό της ήρθε απότομα η εικόνα του την εποχή που τον γνώρισε. Όμορφος, πολύ όμορφος, γοητευτικός, γεμάτος δύναμη, υγεία και διάθεση για ζωή. Το μόνο μαύρο πάνω του ήταν τα μάτια του, υπέροχα, αληθινός μαγνήτης.

Έδωξε σχεδόν ενοχλημένη τις σκέψεις αυτές, όπως και την άλλη σκέψη, ότι έπρεπε να ευχαριστήσει τον Γιάννη Μπερδέση που φρόντισε προσωπικά να μεταφερθεί ο Αλέξανδρος σε μονόκλινο δωμάτιο. Ένιωσε πάλι να σκληραίνει μέσα της και βγήκε από το δωμάτιο για να συναντήσει τον γιατρό. Η αγωνία της τώρα ήταν αν θα έπρεπε να παραμείνει εκεί, στο νοσοκομείο, ακυρώνοντας όλες τις δουλειές της, μπόλικες εκείνη τη μέρα.

Οι απαντήσεις του Λαμπρόπουλου την ηρέμησαν αρκετά. «Είναι πολύ εξαντλημένος και θα κοιμάται πολλές ώρες την ημέρα. Ναι, εννοείται ότι θα συνεχίσουμε τις ενέσεις. Φυσικά, φυσικά, δεν είναι σε θέση να σηκωθεί. Μα ναι, τον προσέχουμε συνεχώς, σας το είπε και ο κύριος Μπερδέσης...»

Το άκουσμα του ονόματος ήταν αρκετό να της χαλάσει τη διάθεση. Ευχαρίστησε τον γιατρό, έδωσε στη Σβιέτα έναν φάκελο με χρήματα και επέστρεψε σπίτι της, κυκλωμένη από

μια τεράστια αδυναμία. Έκανε ένα ζεστό μπάνιο, φόρεσε μια άλλη φόρμα, κάθισε στον καναπέ του σαλονιού με έναν καφέ, και με το κινητό στο χέρι ακύρωσε όλα τα προγραμματισμένα της ραντεβού, νιώθοντας αδύναμη να κάνει το παραμικρό.

Τα δυο μεγάλα χέρια του πανικού τη σφιχταγκάλιασαν, κάνοντάς τη να ασφυκτιά και να υποφέρει. «Τι θα κάνω;» ρώτησε τον εαυτό της, κι έτσι όπως δεν πήρε απάντηση, ξέσπασε σε ένα βουβό κλάμα. Αυτή τη φορά δε βρισκόταν στο δωμάτιο του νοσοκομείου για να κρυφτεί. Οι σκέψεις της ήρθαν αμείλικτες, δίχως ενοχές, στριμώχνοντάς τη στα σχοινιά. «Δηλαδή, ξαφνικά έγιναν όλα καλά και ξαναγίναμε πάλι αγαπημένοι κι αχώριστοι; Εδώ με το ζόρι αλλάξαμε δυο κουβέντες τόσο καιρό... Όλα ήταν τυπικά... Δεν μπορώ να προσποιηθώ ότι ξαφνικά όλα ξεπεράστηκαν. Χαίρομαι που πάει καλά, μακάρι να πάει κι ακόμα καλύτερα όσο πιο γρήγορα γίνεται, αλλά δεν μπορώ, δεν αντέχω να κάνω τη νοσοκόμα! Μου φαίνεται αφόρητη όλη αυτή η κατάσταση και νιώθω σαν δαρμένη!» Αυτή τη φορά, μπροστά στον καθρέφτη της πια, δε χρειάστηκε να δαγκώσει τα χείλη της για να φρενάρει, να μπλοκάρει τις σκέψεις. Έρχονταν καταγιγιστικές, με ιλιγγιώδη ταχύτητα, της κουνούσαν το δάχτυλο και δεν μπορούσε να αντιδράσει καθόλου.

Επίσης δεν ένιωσε και τύψεις γι' αυτές τις πικρές σκέψεις της, αρνούμενη να κρυφτεί από τον εαυτό της. Έβγαλε από το ψυγείο μια σαλάτα, την έφαγε λαίμαργα και πήγε ξανά στο μπάνιο, αυτή τη φορά για να χτενίσει τα μαλλιά της, κι έμεινε να κοιτάζεται με πίκρα. «Αισθάνομαι μέσα μου ότι γερνάω... Και δε θα το επιτρέψω...» Ένιωσε ότι της απάντησε ο καθρέφτης, ότι την είπε σκληρή. Του έκλεισε κατάμουτρα το φως και ξάπλωσε κατάκοπη στον καναπέ, αφού το βίαιο ξύ-

πνημά της τα χαράματα την είχε εξουθενώσει. Ένα νέο κύμα απελπισίας την παρέσυρε, ξέροντας ότι όλα αυτά ήταν μόνο η αρχή. Έκλεισε τα μάτια της για να μπορέσει να ηρεμήσει, όσο γινόταν δηλαδή, κι αν θα μπορούσε να γίνει...

Το κεφάλι του πονούσε φρικτά, αλλά παρ' όλα αυτά, ο νους του δραπέτευε συχνά, κι όχι για να του κάνει ήρεμη παρέα αλλά για να τον βομβαρδίζει με ερωτήματα που τον τσάκιζαν όλο τον καιρό της καθήλωσής του. Τούτη τη φορά όμως δεν αναρωτήθηκε για την Άννα –την οποία έβλεπε, ή μάλλον άκουγε μόνο τα απογεύματα, αντιλαμβανόμενος από τη φωνή της ότι είναι βαριεστημένη, πειραγμένη, ίσως και θυμωμένη που έχανε τη βολή της–, αλλά για ποιο λόγο ένιωθε σαν να υπήρχαν μικρές λεπίδες στα μάτια του, πάντα μέσα σε σκοτάδι.

«Κι αυτό τι σχέση έχει με τις γάζες; Δεν είναι έτσι όπως σου τα λένε, κάτι άλλο συμβαίνει...» επέμενε ο Αλέξανδρος στην τελευταία επίσκεψη της Άννας, κάτι που τον έκανε να συγκρουστεί μαζί της για πρώτη φορά και στο νοσοκομείο.

«Τι άλλο να σου πω; Λέω ό,τι μου είπαν και σου είπαν οι γιατροί», του είχε απαντήσει κάπως επιθετικά εκείνη, κάνοντάς τον να θυμώσει πολύ και να την ξεπεράσει σε επιθετικότητα.

«Ναι, έχεις δίκιο, συγγνώμη που χαλάω τη ζαχαρένια σου, που σε σέρνω στα νοσοκομεία και σε κρατάω μακριά από τις βιτρίνες σου και τις φίλες σου! Και συγγνώμη που εδώ δεν έχει καφέ όπως αυτόν που πίνεις στις Κηφισιές και στα Κολωνάκια! Αλλά δε σε πτοούν εσένα αυτά. Με πάρακαρες σε ένα κρεβάτι, μου άφησες και μια Ουκρανή που δεν καταλα-

βαίνω τι μου λέει, άρα μπορείς να συνεχίσεις τη ζωή σου σαν να μη συμβαίνει τίποτα! Αλλά είμαι μαλάκας, γαμώ την τρέλα μου, που πίστεψα ότι...»

Ήταν σαν να την τσίμπησε σκορπιός! «Άκουσε να σου πω, μη φωνάζεις σε μένα, να φωνάξεις στον εαυτό σου που δεν ήξερε τι πίνει και πόσο, που δεν μπορούσε να συγκρατηθεί ούτε σ' αυτό, που πάντα δραπέτευε για να μη...»

«Σήκω και φύγε τώρα! Δε σε χρειάζομαι, ακόμα κι αν εί-
ναι να μου κόψουν το κεφάλι!» της απάντησε.

Κι εκείνη, βγαίνοντας εκτός εαυτού, έπνιξε την παρόρμησή της να ανταποδώσει την κακία που κρεμόταν στην άκρη της γλώσσας της, βούτηξε την τσάντα της και έφυγε άρον άρον.

Τούτο το απόγευμα λοιπόν, πρώτη φορά χωρίς την Άννα στο δωμάτιο, νόμιζε ότι κάποιος τον είχε αρπάξει από τον λαιμό και τον έπνιγε. «Ρε, δεν πάτε στον διάολο όλοι, που με κοροϊδεύετε λες και είμαι κανένα νήπιο;» φώναξε, κι επιχείρησε να σηκωθεί από το κρεβάτι για να βρει έναν καθρέφτη και να βγάλει τις γάζες, ώστε να λυθεί το μυστήριο. Αλλά μόλις ακούμπησε στο έδαφος και το δεύτερο πόδι με τον γύψο, τριάντα μαχαιριές πόνου μπήχτηκαν σε όλο το κορμί του. Ένας χείμαρρος από βλαστήμιες έφτασε ως την Κηφισιά, το αγαπημένο μέρος της Άννας. Το ίδιο ορμητικά εισέβαλαν και οι νοσοκόμες όταν άκουσαν τις κραυγές του. Δεν έβλεπαν μπροστά τους έναν άνθρωπο αλλά ένα απόκοσμο πλάσμα που ούρλιαζε, σπαρταρούσε από τον πόνο, ξεπερνούσε κάθε όριο φασαρίας. Μια ένεση τον ανάγκασε να κοιμηθεί χωρίς όνειρα, δίχως πόνους και, κυρίως, δίχως απαντήσεις.

«Να του απαντήσω τι; Ότι μου γάμησε πάλι τη ζωή; Ότι φέρεται ξανά σαν μωρό; Ότι παραμένει ανεύθυνος όπως συμβαίνει τα τελευταία χρόνια; Μέχρι πότε θα κοροϊδεύω τον εαυτό μου και θα κοροϊδευόμαστε κι όλοι μεταξύ μας;» ήταν το ξέσπασμα της Άννας προς την Όλγα, που είχε μετατραπεί σε σάκο του μποξ για να απορροφήσει όλους τους κραδασμούς της θυμωμένης φίλης της.

Κι ήταν τόσοσ ο θυμός της, που τα λόγια της έβγαιναν σαν ανεμοστρόβιλος και κατάφεραν να οβήσουν τα δυο κεράκια που ήταν τοποθετημένα στο τραπεζάκι τους στο μικρό καφέ της οδού Κολοκοτρώνη στην Κηφισιά.

Την άφησε να ξεθυμάνει, σαν τον αέρα που κοπάζει ύστερα από μια δυνατή ένταση, και μετά προσπάθησε να την ηρεμήσει.

«Άννα, μπορεί να έχεις δίκιο σε όλα αλλά...»

«Μπορεί, Όλγα; Μπορεί; Σοβαρά; Μπορεί να είμαι θυμωμένη, αλλά άδικη δεν είμαι. Πες μου πού υπερβάλλω. Τα λέμε όλα, το ξέρεις, όπως ξέρεις ότι σε εμπιστεύομαι με κλειστά μάτια. Χρόνια τώρα κάνω υπομονή και έχω αναλάβει όλα τα βάρη, του σπιτιού και όλων των άλλων. Κι ο τύπος μου λέει μέσα στην ειρωνεία ότι λυπάται που εξαιτίας του χάνω τις βιτρίνες και τις φίλες μου, κι ότι τον... πάγκαρα σε μια Ουκρανή! Ειρωνεία όσο δεν πάει! Άδικο, όταν ξέρει πόσα έχω κάνει...»

«Εντάξει, Άννα, δίκιο έχεις... Σε όλα... Μην ξεχνάς όμως ότι στην πραγματικότητα δε μιλάει ο ίδιος, αλλά ο πόνος του, και ενδεχομένως τα φάρμακα. Η ανημποριά του τον κάνει πιο επιθετικό και ειρώνα. Σου λέω λοιπόν –ξέροντας φυσικά τι περνάς– ότι πρέπει να δώσεις τόπο στην οργή και να κάνεις ότι δεν ακούς. Σε έχει ανάγκη, Άννα! Δεν είδες ότι η αδελφή του η κοντέσα γύρισε στην Κέρκυρα; Εντάξει η

μάννα του, είναι ανήμπορη να βοηθήσει. Αλλά η κοντέσα; Να τον δει μία φορά και μετά να φύγει ξέροντας σε τι κατάσταση είναι; Μόνος του είναι και το καταλαβαίνει και ξεσπάει σε σένα. Κι έπειτα τι θα γίνει δηλαδή; Θα τον αφήσεις έτσι στο νοσοκομείο;»

Η λογική της Όλγας βρήκε δίοδο στο τούνελ του μυαλού της Άννας, με την ίδια πάντως να ασφυκτιά στη σκέψη και μόνο ότι την επόμενη μέρα θα έπρεπε να αντιμετωπίσει ξανά τα ξεσπάσματα του Αλέξανδρου.

Έτσι νόμιζε όμως. Γιατί τα πράγματα ήταν πολύ χειρότερα απ' ό,τι τα περίμενε.

Μπορεί να είχε ένα τεράστιο κενό στη μνήμη του και να μη θυμόταν το παραμικρό σχετικά με το ατύχημά του –ούτε καν από πού έφυγε και πώς έγινε όλο αυτό–, αλλά καταλάβαινε καλά ότι κάτι συνέβαινε με τα μάτια του. Θυμήθηκε ότι είχε προσπαθήσει να σηκωθεί από το κρεβάτι, ότι λαχτάρισε από τον πόνο κι ότι ήρθαν εκείνες οι νοσοκόμες και του έκαναν ένεση.

Την ώρα λοιπόν που ξύπνησε ξανά, ήταν αποφασισμένος να μάθει τι συμβαίνει, κι ας είχε ένα τεράστιο μούδιασμα στο κεφάλι και σε όλο το κορμί. Το μοναδικό του όπλο ήταν η φωνή του κι αυτή χρησιμοποίησε για να ξεσηκώσει τον κόσμο.

«Έναν γιατρό, έναν γιατρό τώρα!» άρχισε να ουρλιάζει, σηκώνοντας στον αέρα όλο τον όροφο.

Δεν ήξερε αν ήταν μέρα ή νύχτα, αν κοιμόταν ώρες ή πέντε λεπτά, αν υπήρχε άνθρωπος εκεί γύρω. Γι' αυτό και το ουρλιαχτό του δυνάμωνε, λυγμός και πόνος μαζί που έφεραν άμεση κινητοποίηση.

Μαζί με δυο νοσοκόμες εμφανίστηκε κι εκείνος ο νεαρός

γιατρός, ο πρώτος που τον είχε δει όταν ξύπνησε. Τον κατάλαβε από τη φωνή, όταν εκείνος τον ρώτησε τι συμβαίνει.

«Όχι εσύ, ο άλλος, ο παλιός!» τσίριξε, με την αγριιάδα του να βάφει μαύρους τους τοίχους.

Μπροστά στο σάστισμα του νεαρού ειδικευόμενου, η πιο έμπειρη από τις δύο νοσοκόμες ανέλαβε δράση και ενημέρωσε τον γιατρό Λαμπρόπουλο για τα διαρκή και έντονα ξεσπάσματα του ασθενούς.

Ο γιατρός άκουγε αμίλητος και συνοφρυωμένος. Ήξερε καλά ότι θα ερχόταν αυτή η ώρα, ήταν αναπόφευκτο. Κι όταν μπήκε στον θάλαμο, γνώριζε ότι οι δικαιολογίες είχαν λήξει.

«Ρωτάω τόσες μέρες γιατί δε βλέπω και δε μου απαντάει κανείς. Μου έρχεται να τα σπάσω όλα!»

Με πολύ ήρεμη φωνή, ο γιατρός τού απάντησε: «Δε χρειάζεται να σπάσετε τίποτα. Σπάσατε ήδη το κεφάλι σας, και μάλιστα πολύ άσχημα. Κύριε Παυλή, οφείλω να σας πω ότι σωθήκατε από θαύμα και...»

«Όχι πάλι τα ίδια! Μου τα είπατε αυτά!» αντέδρασε ο Αλέξανδρος με έναν μορφασμό.

«Μα δε με αφήνετε να σας εξηγήσω! Λοιπόν. Είχατε δύσκολα κατάγματα στο κεφάλι, για να το πω έτσι απλά, και παλέψατε για τη ζωή σας. Πριν φτάσετε στο χειρουργείο, ένα οστό του κρανίου έκοψε το οπτικό νεύρο –καθαρή διατομή– κι αυτός είναι ο λόγος που δε βλέπετε. Η ζημιά...»

Με τις φλέβες έτοιμες να σπάσουν στον λαιμό του, ο Αλέξανδρος προσπάθησε να αρπάξει το χέρι του γιατρού. Δεν τα κατάφερε ψαχουλεύοντας στα τυφλά, αλλά αυτό δεν τον πτόησε. «Είναι ολικό; Θέλω να πω... και στα δύο μάτια;»

«Όχι, μόνο στον δεξιό οφθαλμό. Ο αριστερός έχει βλάβη, αλλά...»

Η ένταση της φωνής του ήταν διαρκώς αυξανόμενη.

«Θέλεις να πεις ότι η ζημιά στο ένα είναι ανεπανόρθωτη; Μα εγώ δε βλέπω από κανένα, διάολε! Πες μου!»

Η σιωπή του γιατρού τον έβγαλε εκτός εαυτού. «Πες μου, ρε, πες μου! Είμαι πια τυφλός; Είμαι;»

Έτσι ουρλιάζοντας και κλαίγοντας τον βρήκε η Άννα, που μόλις πέρασε την πόρτα του δωματίου χλώμιασε με την εικόνα που αντίκρισε. Ο γιατρός ένιωσε ανακούφιση με την παρουσία της Άννας, αλλά δεν υπολόγισε ότι ο Αλέξανδρος θα επέμενε τόσο πολύ.

«Αν δε μου βγάλεις τους επιδέσμους, θα τους πετάξω μόνος μου. Ακούς;»

Πήγε κοντά του και με απαλές κινήσεις άρχισε να ακουμπάει κυκλικά το κεφάλι του τραυματία. «Εντάξει, μπορώμε να τους βγάλουμε, αλλά δεν πρέπει να βάλετε καθόλου το χέρι σας. Θέλω την κατανόησή σας σ' αυτό...»

Η λέξη αυτή είχε αποδράσει από το κεφάλι του Αλέξανδρου. Μία μόνο λέξη ερχόταν στο μυαλό του και την επαναλάμβανε συνεχώς: «Τώρα!».

Με προσεκτικές κινήσεις, ο γιατρός Λαμπρόπουλος άρχισε να αφαιρεί επιδέσμους, γάζες και βαμβάκια, και με ένα ειδικό υγρό καθάριζε το πρόσωπο του Αλέξανδρου. Η Άννα γούρλωσε τα μάτια όταν αντίκρισε πρόσωπο και κεφάλι, χωρίς τις γάζες πια. Ήταν μια παραμορφωμένη μπάλα που της έφερνε αναγούλα και την ανάγκασε στιγμιαία να αποστρέψει το βλέμμα της από τον σύντροφό της. Ο γιατρός πίεσε ελαφρώς το κεφάλι, παρατηρώντας προσεκτικά τα ράμματα. Την ίδια στιγμή, ο Αλέξανδρος προσπαθούσε να ανοίξει τα μάτια. Κι όταν κατάφερε να ανεβάσει τα βλέφαρά του, που τα ένιωθε τόσο βαριά, έβαλε τα κλάματα!

«Δε βλέπω τίποτα πάλι, τίποτα!» ούρλιαξε, με την Άννα να δακρύζει μπροστά σ' αυτό το θέαμα.

Πολύ γρήγορα, ειδοποιημένος από μια νοσοκόμα, έφτασε στον θάλαμο ένας χειρουργός οφθαλμίατρος, εκείνος που είχε κάνει τις επεμβάσεις στα μάτια του Παυλή. Ήξερε από πριν τις αντιδράσεις του οργανισμού. «Προσπαθήστε να εστιάσετε αριστερά. Βλέπετε το δάχτυλό μου;» τον ρώτησε ήρεμα.

«Βλέπω κάτι που κινείται... Δεν μπορώ να διακρίνω τι είναι... Κι είναι όλα πολύ θολά... Σαν μια σκιά που κινείται...»

Η Άννα δαγκώθηκε.

Ο Αλέξανδρος, ακούγοντας τις ομιλίες, προσπάθησε να διακρίνει πρόσωπα. Στάθηκε αδύνατο.

«Χριστέ μου, τι έχω;» είπε με ραγισμένη φωνή.

Ο Γιάννης Χατζηδημητρίου, ο οφθαλμίατρος, προσπάθησε να τον καλμάρει. «Αυτές οι σκιές που λέτε θα φύγουν σιγά σιγά και θα αρχίσετε να διακρίνετε πράγματα. Χρειάζεται λίγη υπομονή. Αλήθεια θα βελτιωθεί η κατάστασή σας...»

Ποια παρηγοριά όμως; Ο γιατρός κούνησε ξανά το δάχτυλό του κοντά στο αριστερό μάτι κι ο Αλέξανδρος νόμιζε ότι έβλεπε την άκρη ενός μικρού καλωδίου.

«Είμαι τυφλός!» είπε σπαρακτικά, χτυπώντας στο κρεβάτι το χέρι με τον γύφο.

«Θα έρθουμε ξανά σε λίγο», είπε ο Χατζηδημητρίου κι αποχώρησε μαζί με τον Λαμπρόπουλο.

Στον Αλέξανδρο φάνηκε ότι άκουγε τα βήματά τους ακόμα και έξω, στον διάδρομο.

«Γλυκέ μου, κάνε υπομονή, μέρα με τη μέρα θα είσαι καλύτερα», τόλμησε να του πει η Άννα.

Αιφνιδιάστηκε που την άκουσε. «Τώρα έγινα γλ...» πήγε να πει, αλλά δεν απόσωσε τη φράση του. «Φέρε μου έναν κα-

θρέφτη!» ζήτησε απότομα, αλλά αμέσως το μάζεψε. «Σε παρακαλώ...»

«Αλέξανδρε, πρέπει να ηρεμήσεις λίγο, χρειάζεται υπομονή...»

«Σε παρακαλώ, θέλω να...»

Η Άννα έβγαλε από την τσάντα της ένα μικρό καθρεφτάκι, αυτό που είχε για να μακιγιάρεται στο αυτοκίνητο. Η εικόνα που αντίκρισε την έκανε να σκοτεινιάσει.

Ο Αλέξανδρος κόλλησε το καθρεφτάκι στο πρόσωπό του και τρεμοπαίζοντας τα μάτια του προσπαθούσε να δει. Το μόνο που κατάφερε ήταν να διακρίνει πολύ αμυδρά και θολά έναν μικρό όγκο. Συμπέρανε ότι ήταν η μύτη του. Άφησε το καθρεφτάκι στο κρεβάτι κι έπεσε σαν άδειο σακί στο μαξιλάρι. Στο πρόσωπό του σχηματίστηκε ένα ανεξέλεγκτο ρυάκι από δάκρυα. Ένωσε να πνίγεται μέσα του. Να μην έχει ανάσα, πνοή, ζωή, σαν ξεραμένο φυλλαράκι που το παίρνει ο αέρας.

Έμεινε έτσι βουβός για μερικά λεπτά. Κι ύστερα, το ρυάκι ξανάγινε χείμαρρος. «Γιατί δε μου το είπες από την αρχή να ξέρω; Γιατί με άφησες στην άγνοια; Γιατί με κορόιδευες κι εσύ;» είπε στην Άννα, στρέφοντας νευρικά το κεφάλι για να καταλάβει πού βρισκόταν.

«Αλέξανδρε, δεν το ήξερα... Τώρα το έμαθα κι εγώ...» απάντησε με έναν ψίθυρο, που ακουγόταν σαν σφυριά στο κεφάλι του.

«Ψέματα! Εσύ μου έλεγες για επιδέσμους και βλακείες, κι εκείνος ο γιατρός μου είπε ότι από την αρχή είχε κοπεί το οπτικό νεύρο. Δεν μπορεί να σου το έκρουσαν, να μη σε ενημέρωσαν, δε γίνεται αυτό», αντέδρασε.

Με κλεφτές ματιές –γιατί δεν άντεχε να κοιτάξει ευθεία– η Άννα παρατηρούσε το πρόσωπο, το κεφάλι, τα μάτια του.

Ήταν σχεδόν κλειστά και τα δύο βλέφαρα, σαν να ήθελαν να κρύψουν ένα μεγάλο μυστικό. Τρεμόπαιζε μόνο το ένα, το αριστερό. Στο άλλο δεν υπήρχε η παραμικρή αντίδραση.

«Λίγο νερό...» ακούστηκε η φωνή του, αυτή που αφύπνισε την Άννα, η οποία κολυμπούσε στις παγωμένες σκέψεις της.

Έβαλε νερό από μια κανάτα και πρότεινε το ποτήρι προς τον Αλέξανδρο. «Έλα», του είπε απαλά. Εκείνος άπλωσε το γερό χέρι, αδυνατώντας να δει ή έστω να διακρίνει κάπως την Άννα και το ποτήρι.

Κατάλαβε αμέσως το λάθος της, συνειδητοποιώντας πόσα έπρεπε να μάθει ακόμα, και φρόντισε να το διορθώσει στο δευτερόλεπτο. Έφερε το χείλος του ποτηριού κοντά στο στόμα του Αλέξανδρου και με το ένα χέρι προσπάθησε να τον ανασηκώσει ελαφρώς.

«Πιες, γλυκέ μου... Σιγά σιγά...»

Έκανε να πιει κι ένιωσε το νερό να χύνεται στη μακρό μπλούζα του. Με μια απότομη κίνηση χτύπησε με δύναμη το χέρι της Άννας. Το ποτήρι χοροπήδησε στον αέρα και μετά, πέφτοντας με πάταγο στο πάτωμα, έγινε πεντακόσια κομματάκια!

Η Άννα σάστισε και με την κίνησή του και με τα ουρλιαχτά του.

«Φύγε, φύγετε όλοι! Όλοι στο διάολο!» κραύγασε το απόκοσμο πλάσμα, νιώθοντας τις εσωτερικές πληγές του, αυτές της ψυχής, να στάζουν αίμα και φαρμάκι.

Η Άννα, ξεπερνώντας το σοκ της, επιχείρησε να του πιάσει το χέρι. «Αλ...»

«Φύγε, δε θέλω ούτε να σ' ακούω!»

Κι έφυγε χωρίς κουβέντα, διπλά ηττημένη, από τον Αλέξανδρο και τον εαυτό της.

Ούτε που τόλμησαν να πλησιάσουν οι νοσοκόμες, οι οποίες

καταλάβαιναν ότι έστω και μία λέξη τους θα ήταν αιτία πυρηνικής έκρηξης που θα έκαιγε τα πάντα...

Έμεινε ακίνητος στο μαξιλάρι, με το άδαιο βλέμμα προς το ταβάνι. Το στήθος του χοροπηδούσε άρρυθμα, θαρρείς και μόλις είχε τερματίσει σε αγώνα δρόμου. Έμεινε κάμποσο έτσι, αφήνοντας τον θυμό της μαυρισμένης του ψυχής να καταλαγιάσει. Οι σκέψεις του χόρευαν όπως η ανάσα του.

«Ήμουν που ήμουν τιποτένιος τόσο καιρό, τώρα είμαι κι απολύτως άχρηστος!» είπε με απέχθεια στον εαυτό του σαν να μιλούσε σε έναν εχθρό.

Τα έμβολα της μαυρίλας του έτριξαν με πάταγο όταν άρχισαν να κινούνται αργά. Χωρίς ούτε ο ίδιος να ξέρει το γιατί, επιχείρησε να σηκωθεί, προσπαθώντας να πατήσει στο σκληρό κομμάτι του γύψου, εκεί στη φτέρνα. Μ' έναν θαυματικό γδούπο βρέθηκε στο πάτωμα, παρασύροντας με το γυψωμένο χέρι του και το τραπεζάκι που βρισκόταν δίπλα στο κρεβάτι. Τον έλυσαν υγρά, χυμοί και νερά, ενώ το ακουστικό ενός τηλεφώνου, πέφτοντας με ορμή στο πρόσωπό του, έκανε τα δόντια του να πονέσουν πολύ.

Βρυσιές σφύριζαν σαν φίδια μέσα στη στοματική του κοιλότητα κι ένιωθε να γυρίζουν τα πάντα, σαν ιπτάμενα αντικείμενα που από κάπου δραπέτευσαν και ξεκινούσαν μια σφοδρή επίθεση. Ο ίδιος ήταν ανήμπορος να αμυνθεί, να επιτεθεί, να έχει την οποιαδήποτε συμμετοχή. Όλα σκοτάδι, μαύρο σκοτάδι, στο οποίο είχε βουτήξει το κεφάλι του και το είχε κλειδώσει στο τρίτο υπόγειο, βαθιά μέσα στη γη! Οι αντιδράσεις του «καλού» ματιού ήταν σαν μικρές αστραπές μέσα στην απόλυτη καταιγίδα.

Μια ισχυρή ένεση τον έστειλε στον ασφαλή κόσμο του ύπνου, εκεί όπου θα ήταν προστατευμένος από τις καταιγί-

δες, ξένες και δικές του.

Επί δέκα μέρες και δέκα νύχτες οι γιατροί ρύθμιζαν με τη βοήθεια των φαρμάκων τον ύπνο και τον ξύπνο του, τις ανάσες και τον ρυθμό του, όχι όμως την ψυχοσύνθεσή του, που δούλεψε αργά, κρυφά και υπόγεια μέσα στο σκοτάδι, κατατρώγοντας τις μικρές λευκές ελπίδες του. Κι όσο κατέτρωγε τις ελπίδες του, τόσο θέριευε αυτή η πληγή, η ψυχοσύνθεση, για να μπορεί να τον αρπάζει από τον λαιμό, να τον ταρακουνάει, να τον χτυπάει με πάταγο, δίχως ο ίδιος να είναι ικανός να κουνήσει ούτε το δαχτυλάκι του. Μόνο ένα καλό έκανε αυτή η χημεία: δυνάμωσε τα πόδια και το χέρι του, τα άφησε να ανασάνουν για να μπορέσουν να γιάνουν πιο γρήγορα.

Δυστυχώς, μέρος του σκοταδίου του μεταφέρθηκε, σαν τη γύρη που αιωρείται στον αέρα, και στην ψυχή της Άννας, που μαύριζε κι άλλο κάθε φορά που καθόταν κάποιες ώρες δίπλα του στο δωμάτιο, ακούγοντας τη θυμωμένη ανάσα του. Οι γιατροί την προειδοποίησαν με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο: «Στην κατάσταση που είναι και με βάση τις αντιδράσεις του, θα χρειαστεί ψυχολογική στήριξη από ειδικούς. Είναι πλέον τόσο ευάλωτος, ώστε μπορεί να προκαλέσει κακό στον ίδιο του τον εαυτό. Πρέπει να το δείτε άμεσα...». Κι αυτή η επισήμανση ήταν κάμποσες ακόμα σταγόνες δηλητηρίου στην ταλαιπωρημένη δεξαμενή της ψυχής της, που γέμιζε ανημποριά και έχανε σταθερά τα όποια αποθέματα ψυχραιμίας και υπομονής.

Στα μικρά φωτεινά του διαλείμματα, οι πηγές κρύου και ζεστού εναλλάσσονταν με ταχύτητα.

«Άννα, φοβάμαι...» ψέλλιζε κάποιες φορές, κι ας ήταν δύσκολη γι' αυτόν μια τέτοια ομολογία, αλλά πολύ γρήγορα έπαιρνε σφουγγάρι και έσβηγε τα λόγια του, ξεσπώντας σε κατάρες και βρισιές. «Γιατί σ' εμένα, ρε πούστη;»

Η Άννα, γνωρίζοντας ότι όσα του έλεγε άγγιζαν και ξεπερνούσαν τα όρια του ανέφικτου, προσπάθησε να του προσφέρει μια προοπτική για να νιώσει λίγο καλύτερα. Σαν ένα κερί στο σκοτάδι...

«Οι γιατροί είπαν ότι σύντομα θα μπορέσουμε να φύγουμε. Ε, όπως και να 'χει, σπίτι σου, στον χώρο σου, με τα πράγματά σου, θα είσαι πολύ καλύτερα. Θα ηρεμήσεις κι από το νοσοκομείο, θα πάρεις βαθιά ανάσα. Ο οφθαλμίατρος με διαβεβαίωσε ότι σταδιακά θα μπορείς να ξεχωρίζεις πράγματα με το αριστερό μάτι, όταν θα αρχίσει να συνέρχεται ο κερατοειδής...»

Εκείνος ήθελε να ρουφήξει τις λέξεις της, να πιει το ζουμί τους τριγυρίζοντάς τες στον ουρανίσκο του, να νιώσει την αγκαλιάσή τους. Όμως αυτές τον έκοβαν, έγδερναν κάθε σημείο του, του άφηναν μια αιμάτινη γεύση. Όλα τού φαινόταν ακαθόριστα, γυαλιά που πληγώνουν και σημαδεύουν. Ήδη αισθανόταν μεγάλη φρίκη όχι μόνο εξαιτίας της γενικής του κατάστασης, αλλά και λόγω κάποιων συγκεκριμένων γεγονότων που τον είχαν ρίξει στα τάρταρα. Έπρεπε να πηγαίνει με βοήθεια στην τουαλέτα, κι όταν έμενε μόνος, κάμποσες φορές είχε λερωθεί, κι αυτό του ήταν αφόρητο, μαχαίρι στις πληγές του. Επιπλέον, του ήταν αδύνατο να κάνει μόνος του μπάνιο, κι έτσι αναγκάστηκε να αφεθεί στα χέρια του Μιχάλη, ενός νοσοκόμου στον οποίο έδινε το κατιτίς του η Άννα.

«Φυτό στα χέρια άλλων... Ούτε καν αυτοποτιζόμενο...» ήταν το πικρό του συμπέρασμα, το οποίο κατάπινε αμάσητο μέσα στη γενική ανημποριά του.

Έδινε αγώνα για να απωθήσει όσα τον πονούσαν. Κι ένα απ' αυτά ήταν και το άρωμα της Άννας! Αδυνατούσε να συ-

νειδητοποιήσει ότι αυτή η γυναίκα, κόντρα στις περιστάσεις, πήγαινε στο νοσοκομείο αρωματισμένη κάθε μέρα, όπως όταν έκανε στις βόλτες της. *Δηλαδή βλέπουμε λίγο τον σακάτη μας και μετά συνεχίζουμε κανονικά τη ζωή μας;* σκεφτόταν συνέχεια, αλλά ούτε κι ο ίδιος ήξερε πώς κατάφερε να μην της το πετάξει κατάμουτρα, μιλώντας της με τον γνωστό του πλέον σκαιότατο τρόπο. Ίσως τον βοηθούσε και το γεγονός ότι δεν πονούσε πια τόσο πολύ, καθώς τα μέλη του ήταν σε πολύ καλύτερη κατάσταση. Και τις στιγμές που πνιγόταν στην απελπισία, πιανόταν από κάποιες κουβέντες της Άννας: «Σπίτι σου, στον χώρο σου, με τα πράγματά σου, θα είσαι πολύ καλύτερα...». Κι ήθελε τόσο πολύ να είναι έτσι η κατάσταση, ώστε κάθε φορά που το σκεφτόταν δάκρυζε και συνάμα ανατρίχιαζε. Είχε κάτι να περιμένει, κάτι καινούργιο μέσα στην απόλυτη μαυρίλα του, εντός και εκτός.

Μαζί με τις σκέψεις του –ενάμιση μήνα πια εκεί μέσα– τον κυρίευαν και οι επιθυμίες του. *Πόσο θα ήθελα να πηγαίνα μια βόλτα με τα πόδια από το γραφείο στη Γλυφάδα ως τη θάλασσα, να περπατούσα και μετά να καθόμουν σε ένα παγκάκι για να χαλαρώσω. Να ανέβαινα στην Πεντέλη, να περπατούσα πάνω από το Αστεροσκοπείο και να μύριζα τα δέντρα και το βουνό. Να κατέβαινα στο Χαλάνδρι για να πω έναν καφέ στον πεζόδρομο της Πλάτωνος. Να έπαιζα ένα τάβλι με τον Γιάννη και να τον έβλεπα να χτυπιέται όταν θα τον έσκιζα. Και μετά να πηγαίναμε για μπιφτέκια και μπίρες. Πόσο καιρό έχουμε να το κάνουμε αυτό...*

Ο Γιάννης... Σε κάθε του επίσκεψη ήταν ανυπερθέτως μαζί του. «Μην κάνεις μαλακίες για να ξεμπερδέψεις μια ώρα αρχύτερα από δω μέσα. Είπαμε, το αριστερό σου πόδι θέλει ακόμα προσοχή. Δεν είσαι και ο... Σισέ για να θες να γυρί-

σεις γρήγορα!»

«Ο Σισέ! Πού τη θυμήθηκες αυτή την ψυχή; Πού να είναι τώρα;»

Όσο αυστηρός κι αν ήταν ο φίλος του, πάντα τον ανέβαζαν οι κουβέντες μαζί του. Σκέφτηκε, χωρίς να το εκφράσει, ότι ήταν πολύ κρίμα που δεν έκαναν περισσότερη παρέα εξαιτίας της Άννας, την οποία εκείνος δε συμπαθούσε και πολύ –το αντίθετο μάλιστα– γιατί τη θεωρούσε εγωίστρια πρώτου βαθμού, όσο δεν πήγαινε.

Στα σαράντα δύο του χρόνια ο Αλέξανδρος Παυλής, πολιτικός μηχανικός, βρίσκεται βυθισμένος στην απελπισία της αναδουλειάς και της ανασφάλειας. Αλλά τα μεγάλα του προβλήματα και η σοβαρή κρίση στη μακρόχρονη σχέση του με την Άννα είναι ένα τίποτα μπροστά στο παιχνίδι της μοίρας, αφού από ένα σφοδρό αυτοκινητικό ατύχημα χάνει το φως του. Το σοκ είναι τεράστιο και το σκοτάδι του τον τραβάει στην αυτοκαταστροφή. Κι εκεί που πιστεύει ότι όλα έχουν τελειώσει γι' αυτόν, ανακαλύπτει έναν καινούργιο κόσμο, άγνωστο, δύσκολο αλλά και μαγικό. Η δασκάλα του στη γραφή Μπράιγ, η Μαργαρίτα, τυφλή εκ γενετής, τον βοηθάει να σταθεί στα πόδια του. Νιώθει να ξαναγεννιέται. Αλλά και στη νέα του ζωή τα εμπόδια είναι τεράστια. Πάλι η μοίρα σκηνοθετεί κάτι αδιανόητο. Κι εκεί πια θα μιλήσει η δύναμη της ψυχής.

*Ένα συγκλονιστικό ταξίδι
στον κόσμο του σκοταδιού,
εκεί όπου το φως παίρνει
μια νέα διάσταση.
Μια ιστορία
για τον θρίαμβο
της ανθρώπινης
θέλησης.*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ISBN: 978-618-01-1719-6

9 786180 117196

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 18674

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η